

Zicht op 75

een profielbeschrijving met conditiespectief, oftewel:
voorwerk van een zrh-panel voor gemeentelijk afvinkbeleid

Uitgave: Stichting de Binnenweg
project zrh-panel
nl 3022 bl 54
februari 2020

gaingate.manhattan@gmail.com

1. **Inleiding**
Motivatie met korte toelichting
2. **De conditie van de betrokkene in 7 aspecten**
  - a. overzicht woon-/werkgeschiedenis vanaf (pré)pensionering
  - b. economische situatie: financieel / huishoudelijk / projectmatig
  - c. de mentale, fysieke, cognitieve, mobiele & bmi-conditie
  - d. beschrijving activiteiten: doorsnee dag / week / maand
  - e. adl / specifieke risico's / middelen-gebruik
  - f. zicht op voorzieningen in de wijk / sociale contacten
  - g. persoon overstijgende verantwoordelijkheden
3. **Langs de zelfredzaamheid-meetlat**
de analyse / de kwaliteit van leven
4. **Conditieperspectief**
conclusies & advies aan het comité huisbezoek.
5. **De stand van zaken**
addendum van voortschrijdend inzicht

Bijlage 1:

Opzet voor een profielschets

1. De aanleiding
2. Op zoek naar een panel
3. Het profielpanel
4. De betrokkene
5. Werkwijze en tijdpad
6. De stakeholder

Bijlage 2:

Het ZRH-profiel: opbouw, elementen & overwegingen

- a. definities zelfredzaamheid
- b. overwegingen bij het definiëren
- c. elementen en leefdomeinen
- d. meetinstrumenten en -methoden
- e. interdependentie in triade burger, overheid en p.i.

Bijlage 3:

Info-bronnen / Notes & Quotes

Bijlage 4:

- 4.1. Schriftelijke reacties panelleden met verwerkingscommentaar
- 4.2. "The final concept" bijeenkomst ter afronding panelproject
  - 4.2.1 Eindbespreking over inhoud rapport en verwerking commentaren
  - 4.2.2 Evaluatie projectdoelstelling, -inhoud, -methode en resultaat
  - 4.2.3 Afsluiting project "Zicht op 75".

Zicht op 75 een profielbeschrijving met conditiespectief

1. Inleiding

Ter voorbereiding op de gemeentelijke beoordeling van de mate waarin een 75-jarige zelfredzaam is, verricht de stakeholder van het project “75 in Zicht” onderzoek naar de conditie van een betrokkene, met een panel van bekenden, voordat het huisbezoek ¹⁾ wordt aangekondigd, teneinde:

- De bejaarde in kwestie gerust te stellen en te equiperen voor het bezoek aan huis.
- Het bezoekend comité van advies te kunnen dienen voor het benaderen van de betrokkene.
- Het perspectief van betrokkene te kwalificeren in termen van zelfstandigheid, burgerschap en participatie.
- De overheid een handreiking te bieden voor het optimaliseren van buurtgericht interactief ouderenbeleid.
- Familie, vrienden of zorgverleners, indien nuttig of nodig, een statusbeschrijving te kunnen bieden dat met een klankbord van relaties (panel) is ontwikkeld tot een conditiespectief.

De onderhavige betrokkene woont sedert februari 1992 in de Meineszbuurt te Rotterdam, postcode NL 3022 en wordt in februari 2020 75 jaar.

Het profielpanel bestaat uit relaties van de betrokkene, in leeftijdsvolgorde: een broer, een zus, een buurvrouw, een huisgenoot en een buurjongen.

In bijlagen 1 en 2 worden de aanleiding & motivatie, de panelmethode en de onderdelen van de totstandkoming nader toegelicht.

Naar een overzicht van informatie met ‘notes & quotes’ wordt via ⁰⁾ verwezen naar bijlage 3. Bijlage 4 bevat de schriftelijke reacties van het panel met verwerkingscommentaar, alsmede het verslag van de afsluitende vergadering. De bijlagen zijn met en voor het panel ontwikkeld. Van telefonische en/of koffiegesprekken is helaas geen logboek bijgehouden. Op- en aanmerkingen zijn direct betrokken bij de voorontwerpteksten van de nota.

2. De conditie van betrokkene belicht

a. overzicht woon-/werkgeschiedenis vanaf (pre-)pensionering

De betrokkene is tot 1998 actief inzetbaar geweest voor een Provinciaal Bestuur en mocht zich vanaf 1992 vanuit Rotterdam (met de kantoorinventaris van een voormalige beleidsraad) wijden aan de voortgaande reorganisatie van provinciale instellingen voor welzijnsbeleid en het opstarten van de nieuwe steunorganisaties.

Een overzicht van het actieve leven, inclusief scholing en vrije tijd, is online beschikbaar. ²⁾ In de zomer van 1990 is Stichting de Binnenweg opgericht als platform voor Woongroep de Binnenweg om werkervaringsprojecten te ondersteunen en in 1992 is Stichting Groot Manhattan, opgericht tijdens de HAL-kraak (1988), erbij betrokken om het werkproject uit te bouwen tot een woon-/werkproject.

Eind 1998 werd betrokkene -met behoud van wachtgeld- passief inzetbaar voor de provincie en kon derhalve gericht werken aan alternatieven voor vervolgsbeleid en het ontwikkelen van bouwstenen voor de wereld van morgen.

In 1998 is met Stichting de Binnenweg de website “gaingate.com” gelanceerd, waarmee het **Manhattan Project 3.0**, dat in 1994 werd opgestart een virtuele stapsteen kreeg in het

verlengde van het Project “Leven nu..., en Morgen?”, dat betrokkene in 1968 met een groep jaargenoten van een pedagogische academie was begonnen in de Duin- & Bollenstreek van Zuid-Holland.

In 2004 werd op de website het subdomein “Meineszhood” ontwikkeld, waarmee in 2005 de Meineszbuurt het eerste virtuele doelgebied werd van het project.

Gaingate#Manhattan (kantoor voor beleidsprojecten) staat daarbij ook voor de facilitaire en educatieve ondersteuning van scholieren voor spreekbeurten en werkstukken; een burenfunctie voor een kopie, hulp bij brieven schrijven; notulen voor de kerngroep Meineszlaan e.d. ;

Trybe#Manhattan staat voor de naschoolse opvang als ouders niet thuis zijn met naast de huiskamer- ook een kantine-functie (warme maaltijd).

Zowel de website als de buurt-functies zijn nog opgenomen in het activiteitenplan 2020.

b. economische situatie: financieel / huishoudelijk / projectmatig

De betrokkene geniet vanaf februari 2010 inkomsten uit pensioen: AOW en ABP.

Betrokkene maakt deel uit van een woongroep met een gaingate-perspectief (een werkmodel met zelfstandigen die op basis van vrijwilligheid gezamenlijk een buurtgericht aanbod ontwikkelen ter versterking van de individuele werkervaring en de bevordering van collectieve omgevingsverantwoordelijkheid).

De juridische, economische en sociale basis van de woongroep (**trybe**) wordt bewaakt door Stichting Groot Manhattan; voor kantoor en projecten (**gaingate**) is de bestuurlijke verantwoording in handen van Stichting de Binnenweg. ¹⁶⁾

Het voorwaardenscheppend vermogen (**vws**-budget) van beide stichtingen wordt gefinancierd vanuit het netto inkomen der participanten.

De kantine- & de kantoorfunctie voor de Palmburen worden uit genoemd vws-budget betaald.

Voor specifieke projecten met of voor derden, wordt een projectfinancieringsplan gemaakt, conform de vigerende regelgeving, zoals bij het Project Jeugdbeleid Nederhorst den Berg.

Het scholierenpanel ID-recht/Burgerschap valt onder het vws-budget, net zoals het organiseren van de Melle-petitie voor handhaving verkeersveiligheid in de Laan, het etentje dat voor een geslaagde inburgeringsbewoonster met 3 buurvrouwen werd georganiseerd of de folder voor de Binnentuinburen die onlangs met de beste wensen voor 2020 werd rondgebracht.

Het Manhattan Project heeft momenteel 2 inkomstenbronnen, oftewel 2 leden in de woongroep.

c. mentale, fysieke, cognitieve, mobiele & bmi-conditie

De betrokkene voelt zich nog immer ‘**mentaal sterk**’, wat door het panel wordt beaamd.

De beïnvloedingsvaardigheid is duidelijk aanwezig en laat zich niet snel frustreren door tegenwerkende krachten. Overwegend profileert betrokkene zich laagdrempelig en toegankelijk.

Het panel tekent daarbij aan, dat betrokkene een opgeruimd karakter heeft met een gezonde dosis humor en dat de uitvoering van huishoudelijke taken getuigt van orde en regelmaat.

Fysiek ontdekte betrokkene in 2011 bij een bezoek aan de huisarts vanwege gehoor-problemen ongeveer 20 kilo zwaarder te zijn dan gedacht. Het gehoorprobleem bleek tinnitus te heten en is, naar eigen zeggen, inmiddels zeer goed beheersbaar geworden.

Zwarte koffie en dineren zonder toetje verminderden het gewicht uiteindelijk tot het streefgewicht, waarna de gewichtsafname nog even doorzette.

Toen de Huisartsenpraktijk werd overgedragen aan een opvolger heeft betrokkene begin 2017 met een fysieke statusbeschrijving (**BMI 20.7**) kennis gemaakt met de nieuwe huisarts.

In augustus 2019 heeft betrokkene met een status-update (**BMI 18.9**) de huisarts opnieuw bezocht in het kader van “Zicht op 75”.

Via bloedonderzoek is op mogelijke ouderdomszwakten/-gebreken analyse gepleegd. Daaruit

bleek, dat alle bloedwaarden duiden op een gezonde fysieke conditie. Desalniettemin kreeg betrokkene een uitdraai mee van thuisarts.nl over de eindigheid van het bestaan en gedachten over een eventuele reanimatie bij hartstilstand. ¹⁴⁾ Daarbij stelde de huisarts voor, in de profielbeschrijving ook een levenstestament te noemen en daarbij een vertrouwenspersoon aan te geven.

De betrokkene hanteert in genoemd woon-/werkproject een dergelijke vertrouwenspersoon, de "Tertium" en ziet in tertia de mogelijkheid om binnen de diverse procedures van besluitvorming, bijvoorbeeld van politiek, toeslagen- en zorgbeleid, waarborgen te creëren voor de menselijke maat en systeemintegriteit. ^{22 & 24)}

Ten aanzien van ideeën over de tijdelijkheid van het bestaan en wensen rondom het levenseinde hebben betrokkene en huisgenoot eerder al gesprekken gevoerd en kennen elkaars gedachten. Ook de buurvrouw weet in geval van nood, waar de sleutel van de informatiekluis ligt.

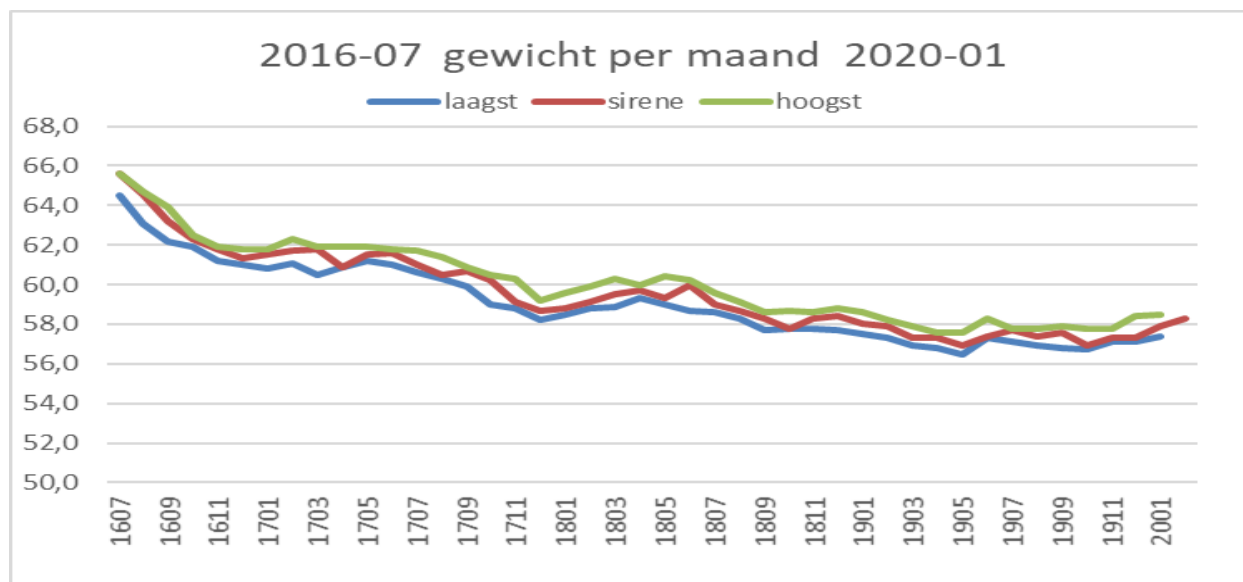
Cognitief is betrokkene, als vanouds, in staat via de ochtend-, de avondkrant en de opiniërende audiovisuele media de ontwikkelingen in de wereld bij te houden en communicatief te interpreteren.

Via de website van het Manhattanproject worden opvattingen over en ideeën voor mens en maatschappij kenbaar gemaakt. Het panel tekent daarbij aan, dat betrokkene met plezier in het leven staat en over goede digitale vaardigheden beschikt.

De betrokkene voelt zich nog voldoende **mobiel** om bij de jaarlijkse onderhoudsbeurt van de auto zonder hulpmiddelen de weg van de garage naar huis (3 kilometer) en weer terug te bewandelen of lopend boodschappen te doen binnen de wijk.

Tweemaal per week gaat betrokkene per auto naar de supermarkt om met een paar zware boodschaptassen huiswaarts te keren.

Betrokkene heeft vanaf zijn pensionering éénmaal een bekeuring gehad voor fout parkeren en geen verkeersongeluk veroorzaakt. Met vertrouwen wordt dan ook omstreeks de 75e verjaardag verlenging van het rijbewijs tegemoet gezien.

Na een forse gewichtsafname bij het behalen van de pensioengerechtigde leeftijd (2010, 86 kg hier niet in beeld) lijkt na 2018 het verminderend gewicht te stabiliseren rond 58 kg.

Elke ochtend, na de badkamer en voor het ontbijt, stapt betrokkene op de weegschaal.

De eerste maandag van de maand wordt het "sirene"-gewicht genoteerd; met de hoogste en laagste waarneming van de maand daarvoor. Het gewicht op 3 februari 2020: 58,3 kg.

d. beschrijving activiteiten: doorsnee dag / week / maand

Betrokkene slaapt naar eigen zeggen 6 tot 8 uur per etmaal en kent vanaf de pensionering als vaste activiteiten onderstaande bezigheden van een doorsnee dag, week en maand met een op ervaring geschatte tijdbesteding:

minuten	De doorsnee dag, activiteiten volgorde-lijk toegelicht
15	Ochtendritueel: opstaan, toiletgang, weegschaal, dag acceptatie (drie handen water in het gezicht en mondspoeling met prevelement)
75	Slobberkoffie met de Volkskrant en na het hoofdkatern of zoveel eerder als een artikel specifiek aandacht vraagt:
40	De vaat van gisteren met Volkskrant-gestuurde mijmeringen voor vandaag
45	Afronding Volkskrant en controleren weblog / email
45	Ontbijt met huisgenoot en koffie met dagbespreking
20	Badkamer, aankleding voor de dag, bed opmaken
120	Als er geen wekelijkse/maandelijke verplichtingen zijn: werken aan web /omgeving / tuin / infotheek - internet / huis / boodschappen
120	Koken, deeg maken, warme maaltijd, brood bakken
240	Nieuws, media, tv-film/-docu, website, bezoekerslog en email
160	Avondbrood, NRC, avondmijmeringen / schrijven
880	Minuten
2 à 3 x 1 à 2 x	De doorsnee week (130 minuten) Supermarkt à 45 minuten Was, drogen/opvouwen à 20 minuten
1 x 2 x 2 x	De doorsnee maand (200 minuten) Financiële administratie à 80 minuten Bankcontrole stichtingen en participanten à 20 minuten Archief / Projectadministratie / blauwe bak à 40 minuten
903 420	Per dag gemiddeld gericht actief slaap (per saldo: grofweg per dag 2 uur niet gespecificeerd)

e. algemeen dagelijkse levensverrichtingen (adl) / specifieke risico's / middelen gebruik

De algemene dagelijkse levensverrichtingen ¹³ gaan betrokkene nog goed af, hetgeen ook al in de beschrijving van de doorsnee dag duidelijk wordt.

De verhoogde risico's van het ouder worden met betrekking tot de beheersing van lichaamsfuncties, balans, concentratie, gehoor, energie, enthousiasme en geheugen zijn betrokkene niet onbekend, maar achten ook huisgenoot en buurvrouw nog verre van zorgwekkend.

Staan- de sokken aantrekken vraagt iets meer aandacht maar gaat nog steeds zonder vallen.

Traplopen is geen probleem, net zo min als stofzuigen of werkzaamheden als de tuin ontte- gelen, grond ompspitten of de bruidsluier snoeien.

Het grootste fysieke ongemak acht betrokkene het knippen van de teennagels.

Met betrekking tot **adl** gebruikt betrokkene geen middelen als wandelstok of looprek voor mobiliteit, uitgezonderd de fiets (tot 4 jaar geleden) en de auto voor zwaardere boodschappen.

Met betrekking tot **specifieke risico's**:

Wie in de hongerwinter geboren of verwekt is, heeft een verhoogd risico ten aanzien van schizofrenie, diabetes-2 en obesitas. ¹⁷⁾ Betrokkene is daar tot heden van gevrijwaard.

Met betrekking tot het "alleenstaande" zijn en een daarmee samenhangend verhoogd risico voor depressiviteit, zelfdoding of drugsafhankelijkheid blijkt uit onderzoek niet alleen, dat geen relatie veel beter is dan een slechte relatie maar ook, dat het belang van een relatie altijd zwaar is overschat.¹⁸⁾ Genoemde risico's zijn overigens voor betrokkene niet aan de orde.

Uit de **BMI**-cijfers (2017 **20,7** en 2019 **18,9**) blijkt dat de trend van gestage gewichtsvermindering nog niet gestabiliseerd is, maar dat betrokkene qua gewicht niet tot een risicogroep behoort.

Dit kan ook worden geconcludeerd ten aanzien van het gebruik van medicijnen, stimulerende en/of genotsmiddelen.

Wat betreft medische **middelen** is betrokkene, behoudens huidzalf voor incidenteel gebruik, vrij van medicijnen. Ook pijnstillers worden niet gebruikt.

Betrokkene drinkt veel koffie: Na het opstaan een pot slobberkoffie (7 koppen water op 1 maatschep koffie) en door de dag heen 8 tot 10 standaardkoppen koffie.

Alcoholische versnaperingen heeft betrokkene, na het in **c.** genoemde overgewicht, teruggebracht tot een glas wijn bij de warme maaltijd, een bier na de avondkoffie en, als het wat later wordt, soms nog een glas wijn.

De betrokkene is, door een bescheiden gebruik in de vorige eeuw, bekend met paddo's, Isd, xtc en weed, maar gebruikt die middelen al decennia niet meer en is vanaf zijn pensioen (2010) ook gestopt met roken.

f. zicht op voorzieningen in de wijk / sociale contacten

Voor zicht op wijkvoorzieningen maakt betrokkene graag gebruik van de gebiedsgids "Actief in de wijk" die jaarlijks onder 65-plussers wordt verspreid. Die gids bevat een schat aan informatie en wordt incidenteel geraadpleegd.

Ook De Havenloods met soms De Stadskrant als binnenkatern wordt wekelijks doorgebladerd. Sociale contacten zijn er geweest met de Bewonersvereniging Meineszbuurt.

Voor de "Kerngroep Meineszlaan" is betrokkene ruim drie jaar notulist geweest.

Voor de groep "Palmburen", rondom het kruispunt Meineszlaan-Palmstraat, voelt betrokkene al vanaf het begin (1992) een weliswaar bescheiden, maar bijzondere verantwoordelijkheid ten aanzien van integratie/participatie.

Voor het door de gemeente gestimuleerde heipalenonderzoek (funderingskracht.nl) heeft betrokkene in de nieuwjaarfolder aan de palmburen en de omwonenden van de "binnentuin" onder meer een coördinatiepunt voorgesteld voor de contactpersonen van de 10 heiblokken waarop de 52 panden rondom de binnentuin zijn gebouwd en waarin 138 wooneenheden zijn gehuisvest.

g. persoon overstijgende verantwoordelijkheden

Betrokkene draagt bestuurlijke en projectuitvoerende verantwoordelijkheden in de reeds genoemde stichtingen (SBW en SGM), is ondersteunend in termen van mantelzorg ten aanzien van een huisgenoot en onderhoudt in afnemende mate een dergelijk contact met de jongste zus (1956), die wegens fysieke en geheugenproblemen in een beschermde woonomgeving verblijft. Gezinsaanvullende activiteiten, als opvang wanneer de ouder(s) overwerken/niet thuis zijn nemen af (de kinderen worden zelfstandiger), maar helpen met schoolvraagstukken, incidenteel contact met een mentor, het schrijven van brieven aan instanties en aanschaf lesmaterialen, komen nog steeds voor.

Met een viertal scholieren is in het najaar van 2019 een maandelijkse gespreksmiddag georganiseerd om hun ervaringen met het vak burgerschap te bespreken in het kader van de vernieuwde onderwijswetgeving met betrekking tot actief burgerschap en sociale cohesie en het SBW-project ID-recht.

3. Langs de meetlat / de analyse / kwaliteit van leven

De levensdomeinen/kernelementen/dimensies van de in bijlage 3 genoemde organisaties kwalitatief beoordeeld hebbend, meent betrokkene zowel ten aanzien van de 10 domeinen van Vilans ⁹⁾ als ten aanzien van de 13 domeinen van de zelfredzaamheidmatrix van de GGD Amsterdam ⁴⁾ meer dan voldoende te scoren.

Met de in de Vilans ZRH-meter gehanteerde regie-score stelt betrokkene: “volledig eigen regie”. Daarnaast wil betrokkene opmerken, open te staan voor kritische opmerkingen en over voldoende aanpassingsvermogen te beschikken om persoonlijke hobby's ondergeschikt te maken aan het algemeen belang.

Ook de acht vragen van OBI Rotterdam (bijlage 2, d), waarmee de OBI Onderzoek en Business Intelligence) zegt de mate van zelfredzaamheid te kunnen vaststellen, kan betrokkene met “inderdaad” beantwoorden.

Betrokkene acht diens kwaliteit van leven “bovengemiddeld”.

Ook deze constatering worden bevestigd door het profielpanel.

4. Conditieperspectief, conclusies & advies aan het comité huisbezoek

Ten aanzien van **de woonomstandigheden**:

Betrokkene is nog zeer wel in staat een woon-/werkexperiment in stand te houden en de participanten te stimuleren tot een verantwoordelijke en gewaardeerde betrokkenheid bij de buurt.

Het huis is aan dak, voor- en achtergevel sedert de verwerving (1992) tweemaal gerenoveerd en past geheel in de sfeer van de Laan. Inpandig toont het huis nog dezelfde symptomen van achterstallig onderhoud als bij de aankoop. Enkele scheuren in de achtergevel en lichte scheefstand duiden op aangetaste heipalen.

In 2020 is de gehele Meineszbuurt aan de beurt voor een grootschalig heipaalonderzoek.

Kantoor, kantine en keuken zien er, ook bij onverwacht bezoek, opgeruimd uit.

Het pand wordt door twee mensen bewoond:

De huisgenoot (panellid) woont op de 4^e verdieping, de betrokkene op de 2^e.

De 3^e etage heeft de afgelopen decennia enige malen voor noodopvang en klusruimte gediend.

De benedenetage dient als kantoor, kantine, keuken voor het Manhattan Project.

Ten aanzien van de **leefomstandigheden**:

Betrokkene is goed in staat zichzelf te handhaven, eet driemaal daags, bakt brood, kookt dagelijks voor de woon-/werkgroep en leidt een eenvoudig en gedisciplineerd bestaan.

Huishoudelijk en economisch zijn er geen functiebeperkende aspecten ervaren.

Ten aanzien van de mentale/fysieke/cognitieve/mobiele **conditie**:

Betrokkene geniet een goede gezondheid en kan zich ook cognitief en mobiel goed te redden.

Ten aanzien van **omgevingsactiviteiten**:

Betrokkene voelt zich thuis in zijn omgeving en weet zich door voldoende burens gewaardeerd.

Vooralsnog ziet de betrokkene een huisbezoek van ZRH-enquêteurs onbevungen tegemoet.

Daarbij is ook de positieve toon in het WMO-antwoord op de vraag uit de gebiedsgids: “Waarom doen we dit huisbezoek?” ¹⁾ voldoende overtuigend om het comité met open vizier te ontvangen.

Vanuit “het veld” ontwikkelt zich naar het lijkt een minder positief beeld, omdat zowel patiënten-organisaties als zorginstellingen de termen ‘zelfredzaamheid’ en ‘zelfmanagement’ geckaapt lijken te hebben om de tekortschietende hulpverlening (gebrek aan middelen en tijd) te maskeren.

Daarmee lijkt volgens betrokkene een van de agogische doelen van het vormingswerk voor werkende jongeren en jongvolwassenen uit de jaren 70 ter optimalisering van het individualiseringsproces te verwateren tot “....., maar desondanks toch in staat tot ....”. Betrokkene zoekt nog naar een alternatieve benaming. (bijlage 5)

Betrokkene meent het een goede zaak, als de aankondiging van een huisbezoek, zoals nu verwoord in de WMO-radar in het vervolg zou geschieden via een bekende uit de omgeving van de 75-jarige, een “Tertium”, die eventueel kan meewerken aan een profielschets met een klankbord of panel van bekenden. Dat zou een dimensie toevoegen aan een digitaal afgevinkt protocol, dat nu als resultaat gezien wordt.

Op basis daarvan zou een WMO-huisbezoek voor veel 75-jarigen zinvoller zijn. Vandaar de term “voorwerk” in de subtitel van het rapport.

Daarbij zou de huisarts, gelijk aan de jaarlijkse uitnodiging voor een griep prik, patiënten die de 75 jaar naderen kunnen oproepen voor een bloedonderzoek en in de resultaat-bespreking van dat onderzoek kunnen attenderen op de mogelijkheid van een conditiebeschrijving met de hier gebruikte methode.

Want, zoals een panellid het verwoordde in een reactie aan betrokkene:

“Desalniettemin lijkt jouw plan mensen/overheid aan te sporen, een panel te vormen voor een “bejaarde” die de 75 aan ziet komen, veel persoonlijker en gemoedelijker.”

En die reactie kan de stakeholder geheel onderschrijven, evenals het resultaat van de profielschets: **“Er is voorshands geen enkele reden om ongerust te zijn”**.

Maar, zoals voor alle leeftijdscategorieën geldt:

Een creatief-kritische waakzaamheid blijft geboden, als het om acceptabele en stimulerende omstandigheden gaat voor individu en leefomgeving.

Rotterdam, 24 november 2019.

5: De stand van zaken

“...Met vertrouwen wordt dan ook omstreeks de 75^e verjaardag verlenging van het rijbewijs tegemoet gezien.”

Deze constatering van 24 november (blz.4 **mobiel**) werd begin december vragelijk, toen een bezoek aan een opticien in het kader van een CBR-aanvraag voor verlenging van het rijbewijs een mogelijk risico van “staar” aan het licht bracht.

Na diep beraad en een gesprek met de huisarts is besloten, niet verder te gaan met een verlengingsaanvraag. Een staaroperatie is overigens eenvoudig en zeer succesvol, maar vooralsnog niet nodig.

Wel is vervanging van de 20 jaar oude Focus een punt van aandacht.

Er zijn valide argumenten, te stoppen met eigen vervoer of over te stappen op een kleine e-car, ook ten behoeve van de huisgenoot, en om wat meer gebruik te maken van het openbaar vervoer.

Zo zullen er ongetwijfeld meer zaken zijn die zullen aantonen, dat het “Zicht op 75” toch vooral een momentopname in een beleefde werkelijkheid is.

Rotterdam, 3 februari 2020,

Bijlage 1: _____ 75 in zicht
Opzet voor een profielschets

1. De aanleiding
2. Op zoek naar een panel
3. Het profielpanel
4. De profielbetrokkene
5. Werkwijze en tijdpad
6. De stakeholder

1. De aanleiding:

De gebiedsgids 2019-2020 die de gemeente Rotterdam een jaar geleden toestuurde aan ouderen met daarin o.a. de mededeling, dat er contact wordt opgenomen voor een gesprek aan huis ter controle van de zelfredzaamheid van de burger omstreeks diens 75^e geboortedag.

Niet zo lang geleden (5 oktober 2017) heeft betrokkene al eens een huisbezoek meegemaakt van de SVB, de Sociale Verzekering Bank Rotterdam, die via “**een onderzoek naar uw woon- en leefsituatie**” wilde controleren of de AOW-uitkering correct was.

Betrokkene vertelt:

“Op 5-10-2017 09:18 werd er aangebeld. Er stonden een Mevrouw en een Mijnheer voor de deur. Toen ik hen uitnodigde binnen te komen, diende ik allereerst een ‘Verklaring Omtrent Huisbezoek’ te tekenen op haar tablet ter goedkeuring van het binnenkomen met legitimatie en instemming met het stellen van vragen.

Daarna begon het vraaggesprek waarbij Mevrouw de vragen stelde, turend in het beeldscherm van haar tablet, klikkend met een muis en Mijnheer quasi geïnteresseerd leek te luisteren, maar meer de indruk wekte, Mevrouw te willen beschermen tegen eventueel ongewenst gedrag van mij, de geïnterviewde.

Bij vertrek dankten beiden voor het aangename gesprek en zegde Mevrouw toe, binnen enige dagen een verslag toe te sturen onderwijl vragend of ik even wilde tekenen voor het goede verloop van het gesprek.

Op dat verslag zou ik dan alsnog kunnen reageren.

De volgende dag lag er al een kopie op de deurmat van “de stukken die wij tijdens het huisbezoek hebben opgemaakt”, inclusief mijn digitale handtekening. Maar, geen ruimte voor reactie.

Ik heb Mevrouw 3 A4-tjes met aanvullende informatie geschreven, teneinde recht te doen aan het door de SVB-Rotterdam gestelde doel van het huisbezoek: “**een onderzoek naar uw woon- en leefsituatie**”.

De betrokkene vervolgt: “Onlangs las ik over de ontwikkelingen van het Rotterdams Jeugdbeleid. Vanaf de jaren 70 heeft het Rijk na vaststelling van wetten voor democratisering van instellingen en decentralisatie van beleid en, na vaststelling van de Knelpuntennota (1977), veel verantwoordelijkheid voor de uitvoering van beleid overgeheveld naar Provincies en Gemeenten.

Velen herinneren zich nog wel de door Tjeenk Willink gekenschetste ‘Carnavalsparade’ die de in 1981 ingevoerde Kaderwet Welzijn opriep met wat werd genoemd ‘de organisatie, planning en programmering van het brede welzijn’.

En dan komen er in 2015 nog de Wet Maatschappelijke Ondersteuning en de Participatiewet bij, waarmee de democratisering en decentralisatie van de vorige eeuw worden vervolmaakt.

Ook jeugdzorg is daar dus inmiddels onderdeel van en met trots laat Rotterdam nu weten “data-gedreven jeugdbeleid” te ontwikkelen, wat Corinne Cath-Speth (Oxford) en Roel Dobbe (New York University) omschrijven als “In plaats van te vertrouwen op ervaren jeugdwerkers, bepalen algoritmen wat jongeren aan zorg nodig hebben, op grond van gevoelige en ongestructureerde data. In het kader van het ‘experiment’ worden privacyzaken voor het gemak als ‘niet urgent’ beschouwd.” ²²⁾

“Met de ervaringen rondom het SVB-huisbezoek en de analyse/interpretatie van datagedreven beleid als onderbouwing wil ik me dan ook voorbereiden op huisbezoek dat mij rond februari 2020 te wachten staat.

Ik vind het prachtig dat Rotterdam hier een beleid op wil ontwikkelen, maar zou daar graag met een klankbord of panel wat verdieping aan willen geven, zodat gemeentelijke zorg meer een vinkentouw-beleid wordt dan een vinken-gestuurd algoritme-beleid”, **aldus betrokkene**.

De zorg van betrokkene sluit aan op de OBI-evaluatie van de gesprekken met 75+: "...ook al is alles aardig aangevinkt...blijkt de situatie toch wat anders in elkaar te zitten." ³)

Daarom:

2. Op zoek naar een panel

Voor het zoeken naar mogelijke kandidaten voor dit panel heeft betrokkene hetzelfde selectie-criterium gehanteerd als in 1991.

In de zomer van dat jaar kwam tijdens een barbecue de wens ter sprake om weer eens een groot feest te organiseren voor de vele vrienden en kennissen die in de loop van 25 jaar werk in de Bollenstreek en Noord-Holland waren opgedaan.

Het bevriende echtpaar raadde dat echter ernstig af met argumenten als:

“Daar heb je niets aan, dat is voor jou alleen maar handjes geven en welkom heten, je hebt zelf geen tijd om je in gesprekken te verdiepen, het is onnodig duur”, et cetera.

Als alternatief stelden ze voor, de tien beste vrienden te vragen voor een prettig diner.

Daar heeft betrokkene ernstig over nagedacht (“wekenlang”).

Uiteindelijk vond betrokkene de selectiesleutel, die ook nu gehanteerd is.

Omdat er voor een panel geen 10 mensen nodig zijn, maar 5 volstaat, zijn dit dus “de vijf beste vrienden” in volgorde van bereidverklaring:

3. Het profielpanel

1. Huisgenoot, 53 jaar

Participant woon-/werkexperiment Manhattan Project: gaingate en trybe / sleutelbeheer,

2. Buurvrouw, 56 jaar

Beleidsmedewerker Ministerie SZW; koffiegesprekken bij wijk-/laankwesties, reservesleutels.

3. Zus, 69 jaar

Gepensioneerd Onderwijzeres en Directiesecretaresse Accountancy,

4. Broer, 71 jaar

Gepensioneerd Restauranthouder,

5. Buurjongen, 19 jaar

Student Hout en Meubilering College MBO en lid ID-panel.

Het panel kan zowel in onderling contact (geanonimiseerd) als persoonlijk reageren op de suggesties van de betrokkene bij het ontwikkelen van zijn profiel.

De panelleden zijn zowel ten opzichte van elkaar als van de betrokkene volkomen vrij om deelname te stoppen als dat door henzelf gewenst wordt.

Deelname aan het panel is, ook na vaststelling van een profiel, geheel vrijblijvend. Het kan dus niet gehanteerd worden als argument voor of verplichting tot mantelzorg of iets dergelijks.

De betrokkene is verplicht het panel, na vaststelling van het profiel, een diner aan te bieden in een kwaliteit die recht doet aan de mate van zijn zelfredzaamheid in culinair-economisch opzicht.

4. De profielbetrokkene

In februari 2020 75 jaar, woonachtig in de Meineszbuurt, Het Nieuwe Westen.

De profielbetrokkene is eindverantwoordelijk voor het project en doet op basis van de vastgestelde werkwijze voorstellen aan het profielpanel voor elke volgende stap in de ontwikkeling van het profiel.

Op- en aanmerkingen werden beargumenteerd verwerkt waarbij na fase 2 de stakeholder is geïntroduceerd (zie 6)

5. Werkwijze & Tijdpad

Werkwijze:

1. De betrokkene ontwikkelt met de stakeholder een opzet met toelichting voor het ZRH-panel,
2. De stakeholder legt dit ontwerp ter reactie voor aan een gekwalificeerd panel van bekenden,
3. Het panel reageert per post, email of koffiegesprek met instemming, op- of aanmerkingen,
4. De stakeholder verwerkt deze reacties tot een voorontwerp profiel en zendt dit aan het panel,
5. De panelleden reageren over opzet en inhoud naar de betrokkene,
6. De stakeholder verwerkt met betrokkene deze reacties en legt het panel een ontwerpprofiel voor,
7. Het panel reageert met een beargumenteerde goed- of afkeuring,
8. De betrokkene stelt zijn profiel & perspectief vast en voegt in de bijlage de panelreacties toe,
9. De betrokkene nodigt de panelleden uit voor een afrondingsgesprek met diner.

Tijdpad: van voorontwerp naar vaststelling

2019	Contact via	Toelichting
Aug 16	Straatpost	Uitnodiging panelleden met motivatie & toelichting profielschets
Sep 03	Email	Voorstel met toelichting profielopbouw
Sep 17	Email	Voorontwerpprofiel Zelfredzaamheid (ZRH)
Okt 08	Email / Post	Ontwerpvoorstel "The Final Concept"
Nov 03	Email	Vaststelling ZRH-profiel door betrokkene
Nov 24	Vergadering	Bespreking met diner ter afsluiting/viering van "de hoop op 75"

6 De stakeholder / uit: Toelichting 3^e Ronde:

Geacht Panel,

"In dit voorontwerp heb ik de "**stakeholder**" ingevoerd.

Deze term komt uit de nota "Kwetsbaar en Krachtig" van het OBI-Rotterdam ^{5.1}) en wordt gebruikt voor de instellingen/organisaties die hebben bijgedragen aan, of het beheer hebben over de diverse methoden van onderzoek.

Met deze fictieve figuur wil ik niet alleen suggereren dat de panelmethode "75 in Zicht" in het beheer is van Stichting de Binnenweg, maar vooral distantie scheppen tussen mij als "steller dezes" en mij als "betrokkene".

Dat geeft wat rust in een toch wel confronterend zelfonderzoek, waar je niet meer mee kunt stoppen als je er eenmaal aan begonnen bent."

Om te voldoen aan de EU-intenties voor verwerking en verspreiding van persoonsgegevens, zijn in de beschrijving van het profielpanel namen en adressen verwijderd. Slechts in de aanbestedingsbrief aan het bezoekend comité zal de betrokkene met persoonsgegevens worden vermeld.

Eventueel kunnen via Stichting de Binnenweg betrokkene en panel benaderd worden voor nadere informatie.

Biilage 2: Zicht op 75
Het ZRH-profiel: opbouw, elementen & overwegingen

- a. definities zelfredzaamheid
- b. overwegingen bij het definiëren
- c. elementen en leefdomeinen
- d. meetinstrumenten en -methoden
- e. interdependentie in triade burger, overheid en particulier initiatief

a. Definities zelfredzaamheid (zrh)

WMO 2007: ‘Het lichamelijke, verstandelijke, geestelijke en financiële vermogen om zelf voorzieningen te treffen die deelname aan het normale, maatschappelijke verkeer mogelijk maken’. ⁸⁾

RMO 2011: ‘Met zo min mogelijk overheidssteun een zelfstandig leven kunnen leiden’. ⁸⁾

MV Utrecht 2013: ‘Onder de noemer participatiesamenleving valt ook het streven naar meer zelfredzaamheid. Pas als je er zelf, met je naasten, burens of vrijwilligers niet uitkomt, dan kun je een beroep doen op professionele hulp.’ ²⁸⁾

GGD Adam 2017: ‘Zelfredzaamheid is het vermogen om algemene dagelijkse levensverrichtingen zelfstandig te kunnen doen. Deze verrichtingen hebben betrekking op verschillende domeinen, bijvoorbeeld in een inkomen voorzien, lichamelijk en geestelijk gezond blijven of een steunend sociaal netwerk’. ⁴⁾

OBI Rdam 2018: ‘Zelfredzaamheid zegt iets over de mate waarin iemand voor zichzelf kan zorgen, hoeveel zelfvertrouwen iemand heeft en in hoeverre iemand voor zichzelf kan opkomen’. ³⁾

b. Overwegingen bij het definiëren van ZRH

De diverse benaderingen van zelfredzaamheid waaieren nogal uiteen van volledig autonome zrh tot en met volledige ZRH dankzij het zelf kunnen regelen/betalen van hulp, waarna dan pas gradaties van afnemende ZRH in beeld komen.

Ook zijn er aspecten van sociale/maatschappelijke/politieke participatie die als vanzelfsprekend bij de analyse van de ZRH betrokken worden, maar waarvoor niet alle ouderen eenzelfde waardering hebben.

Zo worden alle ouderen boven de 75 jaar in één zin met specifieke groeperingen onder de 75 genoemd als behorend tot de “kwetsbare Rotterdammers” ⁵⁾

Bovengenoemde constatering kunnen niet alleen leiden tot vooringenomenheid/bias bij de ongetwijfeld welwillende enquêteurs/onderzoekers, maar ook tot een minder onbevagen waarneming van de servicedienst of hulpverlener.

Omgekeerd wordt een teveel aan hulp ook als een aantasting van de zelfredzaamheid ervaren.⁵⁾ Het antwoord op de door WMO-radar zelf gestelde vraag “**Waarom doen we dit huisbezoek?**” ¹⁾ duidt bijvoorbeeld meer op het aanleggen van een wensenlijstje voor vrije tijd en participatie, dan dat het zou gaan om inbedding in een kwalitatieve benadering, zoals de Rotterdamse stakeholders van “Kwetsbaar en Krachtig” ⁵⁾ formuleren:

“In het opzetten van de kwalitatieve benadering (...) is benadrukt dat thema’s zoals vertrouwen, stigmatisering, sociaal netwerk, mobiliteit, zelfredzaamheid, dagbesteding, isolement, financiën, gezondheid, huishouden, meedoen in de maatschappij, **allemaal relevant zijn** en onderling verbonden in het dagelijks leven van mensen.”

Met de 8 vragen die OBI zegt te hanteren om de mate van ZRH te kunnen vaststellen meent betrokkene, dat de kwalitatieve benadering van “Kwetsbaar en Krachtig” niet wordt gesteund. (zie: **d. meetinstrumenten**)

c. elementen van zelfredzaamheid / leefdomeinen

GGD Adam 2017: De ZRH-matrix van Amsterdam onderscheidt de domeinen:

1. Financiën, 2. Werk & Opleiding, 3. Tijdsbesteding, 4. Huisvesting,
5. Huiselijke relaties, 6. Geestelijke gezondheid, 7. Lichamelijke gezondheid,
8. Middelen gebruik, 9. Basale **ADL¹³**, 10. Instrumentele **ADL¹³**,
11. Sociaal netwerk, 12. Maatschappelijke participatie, 13 Justitie. **4)**

d. meetinstrumenten & -methoden

OBI Rdam 2018: Met acht vraagstellingen is bepaald in hoeverre de ouderen zelfredzaam zijn **3)**

1. Ik ben iemand die heel zelfstandig is.
2. Ik kan goed voor mezelf zorgen.
3. Ik kan mezelf uitstekend redden.
4. Ik kan alles goed aan.
5. Ik heb veel zelfvertrouwen.
6. Ik kan prima voor mezelf opkomen.
7. Ik weet goed mijn recht te halen.
8. Ik stap makkelijk op alles en iedereen af.

GGD Adam 2017: De ZRH-matrix onderscheidt met 5 gradaties: **4)**

1. Acute problematiek
2. Niet zelfredzaam
3. Beperkt
4. Voldoende
5. Volledig zelfredzaam

Vilans 2013 ⁹⁾: Onderscheidt dezelfde gradaties als hierboven, maar hanteert ook ‘tussengradaties’ met daarnaast nog drie kwalificaties voor de mate van regie: “volledig”, “beperkt”, “geen” (eigen regie).

e. interdependentie in triade burger, overheid en particulier initiatief (PI)

In de aanleiding tot dit ZRH-project (zie bijlage 1), is al gesproken over het ruim 40-jarige proces van democratisering en decentralisatie van het onderwijs-, zorg- en welzijnsbeleid.

In 2015 bij de WMO en Participatiewet lijkt een paradigma-verschuiving te ontstaan. **10)** Het PI, dat eeuwenlang een belangrijke rol speelde **27)** in het bieden van medische en maatschappelijke zorg (het Hôtel Dieu en het Gasthuis bijvoorbeeld bestonden al in de Middeleeuwen) lijkt te worden ingeruild voor het familie- en informele netwerk van de kwetsbaren en zorgbehoeftigen. Ziekenfondsen met Consultatiebureaus voor allerlei gezindten zijn ondertussen getransformeerd naar Zorgverzekeringen die met hun premie-keuzemenu de onderlinge solidariteit hebben opgeofferd. Ook de vermarkting van Nutsvoorzieningen heeft die PI-corrosie versterkt. Of, zoals Tjeenk Willink constateert: “In de afgelopen halve eeuw is het PI eerst verstatelijkt en vervolgens onder invloed van de markt geraakt.” Hij pleit voor een herwaardering van het PI **25)**

Burgerschap en participatie hebben vanaf de jaren 60 veel maatschappelijke en politieke aandacht gekregen. In 2006 is Burgerschaps-vorming zelfs bij wet tot kerntaak van het onderwijs bestempeld en in 2017 tot “actief burgerschap en sociale cohesie” benadrukt.

Beleid “**vom Kinde aus**”, om een pedagogisch-didactisch argument te hanteren, lijkt dus de politieke stapsteen om de afnemende rol van het PI te gaan compenseren.

Vaak lijken de politieke voornemens echter te blijven steken in wensdenken of ontbreekt het aan een creatieve focus van het PI om er constructief mee om te gaan.

Bij het religieus/maatschappelijk PI wordt daarbij vaker de zieligheidkaart gehanteerd voor de eenzame bejaarde ("Hôtel Bingo") dan de zaligheidkaart. Die lijkt meer bedoeld voor na de dood. Dat "burgerzelfsturing" de rol van het PI zomaar kan overnemen, wordt o.a. zeer ernstig betwijfeld door Hiska Ubels ²⁹⁾, die met haar constatering "Zelfredzaamheid is op de lange termijn onrealistisch" en waarschuwing "Pas op met sociaal doe-het-zelven" op 3 februari 2020 de Volkskrant haalde vanwege haar onderzoek naar bestuurlijke processen in vernieuwende vormen van lokaal bestuur.

De markt en de media tonen weliswaar vaak een goede-doelengezicht, maar zijn in principe gericht op omzet en kijkcijfers. De maatschappelijke stage verwatert. Het animo loopt terug en lijkt zich te beperken tot acties als "het Glazen Huis" en "RoPaRun".

Leden werven voor goede doelen lijkt nu meer een verdienmodel (30 euro per nieuw lid) voor scholieren/studenten dan een blijk van inhoudelijk gemotiveerd engagement.

Er lijkt geen onderling afhankelijke wederkerigheid meer in bovengenoemde triade. Het PI lijkt uitgespeeld nu de uitvoeringsinstanties de toeslagen gaan regelen.

Met het eroderende PI, de verzwakkende onderlinge solidariteit van burgers en de terugtrekkende overheid verlijert de politiek naar de oude "verdeel en heers"-strategie waardoor anti-democratische tendenzen ontstaan en afstand en wantrouwen niet alleen tot de burger, maar ook tussen burgers onderling toeneemt.

"Wetgeving is complex en regelgeving voor de uitvoering is vaak onwerkbaar vanwege het ontbreken van de menselijke maat" constateerde de Kamercommissie Financiën onlangs in en debat met de Staatssecretaris over het toeslagenbeleid.

En daarmee lijkt de cirkel rond. Vinkentouwbeleid wordt "datagedreven beleid", maar de systemen blijken "corrupt". En vooral in "ketenbesluiten", besluiten die in een opeenvolging van datagedreven deelbesluiten worden genomen, kan dat tot zeer ernstige gevolgen leiden.

Rechthebbenden worden dan soms beboet en fraudeurs komen ermee weg.

Hoe de interdependente verantwoordelijkheidsaspecten, condities voor een levendige, kritische en creatieve samenleving, te verbeteren?

Naar de mening van betrokkene is een kwaliteitsverbetering "**vom Kinde aus**" zeer goed mogelijk, als op de basisschool burgerschap en participatie worden gepresenteerd als "**globaal bewustzijn**", gebaseerd op inclusief denken ²²⁾ en zelfkennis, waardoor ook id-recht ¹⁵⁾ vanzelfsprekend wordt. Binnen onderwijs, vormingswerk, inspectie en jeugdbeleid zijn daar door betrokkene zeer goede ervaringen mee opgedaan.

Door globaal bewustzijn herkent de ene mens zich in de ander. Het is:

- ✓ een niet-conflicterende verrijking voor openbaar en bijzonder onderwijs;
- ✓ het verbetert opvattingen over de grondwettelijke vrijheden,
- ✓ het scheidt omgevingsverantwoordelijkheid,
- ✓ het bevordert inburgering en maatschappelijke participatie,
- ✓ het is een vreedzame basis voor een effectieve bespreking van een millennia-oud taboe: **de onderdrukking van de man.**

Bijlage 3: Zicht op 75
 Informatie-bronnen: notes & quotes

Nr	Titel infobron	Uitgever / Organisatie / Webadres
1	"Actief in de wijk" gids voor 65+	WMO-gebiedsgids www.wmoradar.nl/
2	CV-werkoverzicht J. v. Hensbergen	MProject www.gaingate.com/q/vh/werk.htm
3	"Voor Mekaar" 65+ / 75 +	OBI www.rotterdam.nl/onderzoek
4	"Zelfredzaamheidmatrix"	GGD Amsterdam www.zrm.nl
5	"Kwetsbaar en Krachtig"	OBI www.rotterdam.nl/onderzoek
6	"Een ecogram maken"	Mantelzorg NL www.zorgvoorbeter.nl
7	"Het keukentafelgesprek"	WMO-VNG www.vng.nl
8	"Zo zelfredzaam"	Vilans www.vilans.nl
9	"Zelfredzaamheidsmeter"	Vilans www.vilans.nl
10	"Zelfredzaamheid in de wijk"	Vilans www.vilans.nl
11	"De effectenster"	BV-effectenster www.effectenmonitor.nl
12	"Op weg naar de gouden jaren"	Kennisinstituut SV https://movisie.nl
13	ADL Algemeen Dagelijkse Levensv.	NL Wikipedia.org/wiki/adl
14	"Praten met de Huisarts"	website www.thuisarts.nl/ vele onderwerpen
15	"Rechten gaan aan plichten vooraf"	MProject www.gaingate.com/id/
16	"Boven geven en onder nemen"	MP www.gaingate.com/coolbrain/cap06.htm
17	Ingrid de Zwarte "Hongerwinter"	uitg. www.webwinkel.uitgeverijprometheus.nl
18	Ellen de Bruijn "Alleenstaanden"	www.retro.nrc.nl/W2/Lab/Profiel/Alleenstaanden
19	"Van wie is privacy...?"	NOM www.nationaleombudsman.nl
20	"Algoritmes en besluiten overheid"	Blog https://marliesvaneck.wordpress.com
21	"Burgerschap op school"	OWC www.onderwijsinspectie.nl
22	"Verwacht geen wonderen van AI"	VK Corinne Cath-Speth en Roel Dobbe
23	"Inclusief Denken"	MP www.gaingate.com/tmstory/cascade.htm
24	"Best. Systeemverantwoordelijkheid"	ROB www.rob-rfv.nl
25	"Particulier Initiatief Publiek Belang"	SCP www.scp.nl
26	"De computer kan het ook fout hebben"	iBestuur.nl / Liesbeth Jongkind
27	"We zijn toch al betrokken?"	SocialeVraagstukken.nl / Theo Schuyt
28	"Zelfredzaamheid voor iedereen?"	MV diverse publicaties https://movisie.nl
29	"Best. processen en burgerzelfsturing"	Hiska Ubels / Volkskrant 3 febr. 2020

1) uit: Actief in de wijk, gebiedsgids voor 65+ (2019/2020)

blz. 32 "Huisbezoeken aan 75-plussers":

"Waarom doen we dit huisbezoek?"

"In het gesprek komen uw vragen en wensen op het gebied van wonen en leven aan bod. Zo krijgen wij een goed beeld van wat nodig is en hoe we u daar bij kunnen helpen. Met het gesprek willen we ook in kaart brengen of u mee wilt doen aan activiteiten in de wijk en in de stad, of dat u misschien vrijwilligerswerk wilt doen. We kunnen u ook in contact brengen met andere bewoners of vrijwilligers."

2) Uit: werkoverzicht betrokkene: www.gaingate.com/q/vh/werk.htm (2017)

2010 – heden: het algemeen burgerlijk pensioenfonds heeft zich over mij ontfermd.

"Door de bank genomen 40 arbeidsjaren premie betaald. De premie varieerde door de jaren heen, voor zover ik daar zicht op had, van 17% tot 24%. Ik heb dus ongeveer 20% arbeidstijd, oftewel 1 dag per week gewerkt voor het Algemeen Burgerlijk Pensioen, wat neerkomt op 8 pensioenjaren. Daarnaast doe ik mee met de AOW

Maar ik leef nu ruim één jaar in ABP spare time en voel me derhalve verplicht door te werken met en voor iedereen vanuit de gedachte: 'de wereld is bedoeld voor morgen'."

**3) uit: "Voor Mekaar" OBI-Rotterdam (2018)
 Evaluatie gesprekken 75+:**

(blz.66) " Volgens de vrijwilligers was er regelmatig een intermediair zoals bijvoorbeeld zoon of dochter, bij het

gesprek aanwezig. Voor de vrijwilligers was dit niet altijd gemakkelijk. Vaak antwoordde deze persoon voor de oudere en was het lastig te verifiëren of de oudere het hier zelf mee eens was. Het is daarom lastig te bepalen in hoeverre de antwoorden op de eenzaamheidsvraag ... valide zijn."

(blz. 68) "Uit de focusgesprekken met professionals uit de backoffice bleek dat men soms de diepgang op de formulieren van de vrijwilligers miste. Ook was de informatie soms te summier, was de inschatting met betrekking tot de ernst van de problematiek niet altijd correct."

*"Vrijwilligers vinden vaak iets erger dan dat wij als maatschappelijke werkers vinden."
"...ook al is alles aardig aangevinkt...blijkt de situatie toch wat anders in elkaar te zitten."*

uit "Voor Mekaar Bijlage 12": Gespreksprotocol Huisbezoek

Openingsvragen voor de onderwerpen:

Dagelijkse bezigheden, Sociale contacten, Activiteiten, Mantelzorg en vrijwilligerswerk, Voorzieningen in de wijk, Gezondheid, Kwaliteit van leven, Voeding, Eenzaamheid.

Voor alle onderwerpen zijn er "voorbeelden voor vervolgvragen". Met "Check na gesprek":

1. Zijn alle onderwerpen van de checklist besproken?
2. Heb ik geïnformeerd of de burger akkoord is met het delen van de gegevens?
3. Sociale kaart boekje gegeven?
4. Heb ik de voucher in het sociale kaart boekje benoemd?

uit "Voor Mekaar Bijlage 6": Vragenlijst voor huisbezoek

De vragenlijst loopt niet geheel congruent met het protocol en toont gesprek-sturende aanvinkhokjes wat duidt op het risico van "data driven policy". (zie "Voor Mekaar": Bijlage 2 e: verantwoordelijkheidsaspecten)

4) uit: "Zelfredzaamheid-matrix 2017", GGD Amsterdam:

Domeinen:

Financiën, Werk & Opleiding, Tijdsbesteding, Huisvesting, Huiselijke relaties, Geestelijke gezondheid, Lichamelijke gezondheid, Middelengebruik, Basale ADL, Instrumentele ADL, Sociaal Netwerk, Maatschappelijke participatie, Justitie.

Classificatie:

1. Acute problematiek,
2. Niet zelfredzaam, 3. Beperkt zelfredzaam, 4. Voldoende zelfredzaam, 5. Volledig zelfredzaam

5) uit: "Kwetsbaar en Krachtig" OBI-Rotterdam (2016)

"Onder kwetsbare Rotterdammers verstaan we mensen met een verstandelijke of psychische beperking, mensen met een lichamelijke beperking en/of chronische ziekte **en ouderen vanaf 75 jaar.**"

"Zelfredzaamheid is geen toverwoord en kan ook niet bedoeld zijn om mensen op zichzelf terug te werpen."

Omgekeerd wordt een teveel aan hulp ook als een aantasting van de zelfredzaamheid ervaren. (blz. 63)

5.1 Uit: OBI Rotterdam "Kwetsbaar en Krachtig" blz. 6:

"**Stakeholders:** beleidsmakers, professionele en vrijwillige (zorg)organisaties en organisaties die de belangen behartigen van kwetsbare Rotterdammers".

De term 'stakeholder' is gebezigd binnen het project "75 in Zicht" om enige objectivering/distantie te creëren tussen de profielbeschrijver, het ZRH-panel en de betrokkene.

6) uit: Traject Mantelzorg (2015/2016)

Voorbeeldvragen bij het maken van een ecogram

- Met wie praat u als u het moeilijk hebt?
- Welke rol speelt deze persoon in uw leven?
- Met wie heeft u contact in de buurt waar u woont?
- Met wie heeft u telefoongesprekken?
- Met wie gaat u (weleens) naar buiten?
- Hoe is het contact met familieleden?
- Van wie krijgt u bezoek?
- Bij wie gaat u wel eens op bezoek?
- Heeft u vast gezelschap bij het eten, in de huiskamer of tijdens activiteiten?
- Aan wie schrijft u weleens brieven of kaarten / wie schrijft weleens brieven of kaarten aan u?
- Met wie heeft u contact via brieven, ansichtkaarten, e-mail, WhatsApp of Facebook?
- Gaat u wel eens uit logeren en bij wie?
- Heeft u de afgelopen tijd aan iemand iets uitgeleend of heeft u van iemand iets geleend?
- Wie komt er op uw verjaardag / bij wie gaat u op verjaardag?
- Zijn er personen die voor u belangrijk zijn, niet genoemd?

Deze vragen zijn zijdelings aan de orde geweest, maar komen niet expliciet voor in het ZRH-profiel "75 in Zicht".

7) Uit: VNG: “Zorgen over het keukentafelgesprek” (2015)

De Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO 2015) is er op gericht dat gemeenten hun inwoners ondersteunen bij problemen rond zelfredzaamheid en participatie.

Inwoners die behoefte hebben aan ondersteuning kunnen dat *melden* bij de gemeente en de gemeente doet vervolgens *onderzoek* naar de persoonlijke situatie van de inwoner.

In veel gevallen gebeurt dit onderzoek in de vorm van een gesprek, dat ook wel bekend staat als het ‘keukentafelgesprek’.

De VNG vindt de term “keukentafelgesprek” verwarrend. Niet alleen omdat dit gesprek ook op het gemeentehuis zou kunnen plaatsvinden, maar ook omdat de burger (die hier zelf het initiatief moet nemen voor het gesprek) wellicht moeilijke zaken met deze term niet bespreekbaar acht.

“De term doet dan geen recht aan het belang ervan voor de inwoners”.

8) Uit: Vilans: “Zo zelfredzaam” (2014)

De term zelfredzaamheid wordt vaak en veel gebruikt in combinatie met termen als zelfmanagement, eigen regie en samenredzaamheid. Hoewel de begrippen veel met elkaar te maken hebben en elkaar soms overlappen, zijn er ook verschillen.

In een aantal definities komt naar voren dat zelfredzaamheid een vermogen is van mensen. Dit vermogen is te ontwikkelen en beïnvloeden, afhankelijk van de problemen, context en veerkracht van mensen.

Zelfredzaamheid is daarmee het aangrijpingspunt om mensen te ondersteunen bij het leiden van het leven dat zij wensen. Zelfredzaamheid wordt ook wel gezien als “uitkomstmaat”, als datgene wat hulpvrager en hulpverleners, formeel en informeel, nastreven.

Na deze verkenning biedt Vilans een overzicht van de verschillende instrumenten die beogen de zelfredzaamheid van zorgvragers in kaart te brengen:

- Zelfredzaamheidsmatrix
- Zelfredzaamheidsmonitor
- Zelfredzaamheidsradar
- Zelfredzaamheidsmeter
- Zelfstandigheidslijst
- Effecten Ster

9) Uit: Vilans: “De Zelfredzaamheids-meter” (2013)

Vilans hanteert 10 levensdomeinen waarvan de zelfredzaamheid gemeten kan worden in 4 gradaties:

Niet, Beperkt, Voldoende, Volledig zelfredzaam.

Daarbij zijn er tussengradaties die mede worden ingevuld met bepaling van de mate waarin de betrokkene in staat is zelf de regie te voeren.

Bij mobiliteit kan persoon dan “volledig zelfredzaam” scoren, als de persoon in kwestie zelf iemand heeft kunnen organiseren die zijn karretje duwt.

De levensdomeinen van deze ZRH-meter zijn:

1. **Dagbesteding (vrije tijd, zinvolle activiteiten)**
2. **Woonsituatie**
3. **Lichamelijk functioneren**
4. **Psychisch functioneren**
5. **Cognitief functioneren**
6. **Huishouden**
7. **ADL-vaardigheden (eten, wassen, aankleden, toiletgang etc.)**
8. **Sociaal Netwerk**
9. **Mobiliteit**
10. **Financiële situatie**

10) Uit: Vilans: “Zelfredzaam in de Wijk” (2012) Een literatuurstudie

Twintig methodieken uitvoerig in schema gezet en beschreven naar methodiek, beoogde doelgroep, resultaten, ervaringen, werkwijzen en ontwikkelende organisatie, of, **zoals Vilans zelf zegt:**

“Gemeenten krijgen steeds meer een centrale rol in het welzijn van hun burgers (kanteling WMO en Welzijn Nieuwe Stijl). Daarbij hoort ook dat zij burgers stimuleren zelfredzaam te zijn en aanspreekpunt zijn voor problemen en vragen van burgers. Deze rol is relatief nieuw en gemeenten zoeken naar manieren om bijvoorbeeld (meer) invulling te geven aan participatie en zelfredzaamheid van burgers.”

“Dit overzicht geeft een compleet beeld van goede methoden die u kunt toepassen om met zelfredzaamheid aan de slag te gaan.

Het bevat methodieken die starten vanuit gemeenten en vanuit zorg- en welzijnsorganisaties. Vilans hoopt dat u geïnspireerd bent om een verbeteringslag te maken in het organiseren van zelfredzaamheid in uw praktijk, wijk en gemeente. **Laat u inspireren Veel succes!**”

11) Over de Effectenmonitor (2012)

De Effectenmonitor is (naar eigen zeggen) een uniek leefwereld-instrument en maakt logische verbindingen tussen cliënten en hulpverleners, tussen hulpverleners en management, en tussen het management en financiers. De monitor, bedoeld voor professionele ondersteuners/begeleiders, meet in tien gradaties op

een ster van 8 punten ZRH-aspecten ten aanzien van:

1. Gevoelens, 2. Hoe wij communiceren, 3. Ken Jezelf, 4. Intimiteit & Seks, 5. Gezondheid, 6. Veranderen, 7. Familie en Vrienden, 8. Wonen & Geld

- 12) **Van Movisie.nl een cursusaanbod: “Op weg naar de gouden jaren” (2015)**
Vier bijeenkomsten met maximaal 10 deelnemers om de cursisten voor te bereiden op pensioen/vrije tijd.. Een uitvoerige methodebeschrijving en speciaal opgeleide trainers.
Tijdens de eerste sessie “Actief voorbereiden op de toekomst” krijgen de deelnemers huiswerkopdrachten om bijvoorbeeld **“met behulp van de techniek van ‘geanticiperde spijt’ een persoonlijk doel te formuleren....**, waarbij de volgende vraag centraal staat: **“Waar heb ik over 5 jaar zeker spijt van als ik nu niets doe?”**
- 13) **Uit: https://nl.wikipedia.org/wiki/Algemene_dagelijkse_levensverrichtingen**
“Algemene dagelijkse levensverrichtingen (ADL) zijn de handelingen die mensen dagelijks in het gewone leven verrichten. Het begrip wordt vooral in de zorg gebruikt om te bepalen in hoeverre iemand zelfredzaam is.” Wiki geeft een goed overzicht van de adl-verrichtingen.
- 14) **Uit: Thuisarts.nl (2019)**
“Nadenken en praten over mijn levenseinde”
Initiatief van huisartsen, specialisten en patiënten federaties.
Motivatie, veel tips en een keur van gespecialiseerde informatie via 12 afzonderlijke websites.
- 15) **Uit: www.gaingate.com/id (2007)**
Website voor het ontwikkelen van een burgerinitiatief voor ID-recht, als onderdeel van het onderwijscurriculum over burgerschap en maatschappelijke participatie in het primair onderwijs ter voorbereiding van **“ID-plicht vanaf 14 jaar”**.
- 16) **Uit: www.gaingate.com/coolcove/cap06.htm (1999)**
“Boven geven en onder nemen” de basisgedachte achter het woon-/werkexperiment Manhattan 3.0 met een korte ontstaansgeschiedenis “Manhattan aan de Maas”.
- 17) **Ingrid de Zwarte: “Hongerwinter” Uitgeverij Prometheus (2019)**
In “Hongerwinter” analyseert Ingrid de Zwarte de oorzaken en gevolgen van de hongersnood in West-Nederland tijdens de laatste maanden van de Tweede Wereldoorlog.
“Wereldwijd is de Hongerwinter nog altijd de belangrijkste casus voor onderzoek naar de relatie tussen blootstelling aan ondervoeding voor de geboorte en gezondheid in het latere leven.”
<https://www.vrt.be/vrtnws/nl/drafts/jan-ouvry/75-jaar-geleden-market-garden-mislukt-het-begin-van-de-hongerw/>
- 18) **Uit: NRC-Lab Ellen de Bruijn / Alleenstaanden (2001)**
“En als het aantal alleenstaanden in de maatschappij blijft toenemen, en daarmee het belang van vriendschappen, zouden vrienden op den duur wel eens belangrijker voor geluk en gezondheid kunnen gaan worden dan vaste relaties.”
- 19) **Nationale Ombudsman: Van wie is privacy eigenlijk? (2018)**
“De burger is een partner in het ketenoverleg. Dat betekent dat hij iets te zeggen heeft over de manier waarop overheidsinstanties zijn situatie bespreken, en over hoe hijzelf bij het ketenoverleg is betrokken. Dit vraagt om een open en doorlopend gesprek tussen de professionals van de betrokken instanties en de burger over welke gegevens instanties delen, hoe dit gebeurt, met wie en met welk doel. De burger kan in dit gesprek laten weten hoe hijzelf betrokken wil zijn in het ketenoverleg en wat zijn grenzen zijn wat betreft het delen van zijn gegevens.”
- 20) **Marlies van Eck / Toine Heijmans “Stoer gedrag” VK-25-09-2019**
Inleidend interview t.g.v. Kamercommissie/Belastingdienst over de discrepantie tussen wet- en regelgeving bij uitvoeringsinstanties. Onderzoek van Van Eck naar geautomatiseerde ketenbesluiten leidde tot de conclusie, “dat het onduidelijk is hoe die besluiten tot stand komen, hetgeen de rechtspositie van de burger schaadt”.

“Elke ‘change’ binnen het systeem kost maanden werk,...de menselijke maat is niet meetbaar, ... er bestaat een leemte tussen de bouwers van de systemen en de bedenkers van het beleid”.
<https://marliesvaneck.wordpress.com/category/geautomatiseerde-ketenbesluiten/>
- 21) **Inspectie Onderwijs: Burgerschap op School (2017)**
Een onderzoek naar burgerschapsvorming en maatschappelijke participatie.
“Naar mate burgerschapscompetenties, zoals scholen aangeven, op meer plaatsen in het curriculum bevorderd worden, zijn afstemming en sturing, en planmatige en doelgerichte aanpak meer van belang. **De inspectie constateerde dat daar op de meeste scholen waar ze de kwaliteit van het burgerschapsonderwijs in kaart bracht, weinig sprake van is.”**
<https://www.onderwijsinspectie.nl/documenten/rapporten/2017/02/07/burgerschap-op-school>
- 22) **Corinne Cath-Speth (Oxford) en Roel Dobbe (New York University) (2019)**
“Verwacht geen wonderen van Artificiële Intelligentie”

Volkscrant 24 augustus 2019, pag. 18.

In 2016 wees de Raad voor Openbaar bestuur al op het risico van “ketenbesluiten” als “interacties tussen systemen onderling”.²⁴⁾

De ombudsman stelde in 2018: “de burger is een partner in het ketenoverleg”.¹⁹⁾

Liesbeth Jongkind stelt in 2018: “computers kunnen het ook fout hebben”²⁶⁾

**23) Uit: Gaingate.com/tmstory/cascade.htm:
(1968-Noordwijkerhout / 2004-Meineszhood)**

Inclusief denken betekent:

- onszelf niet superieur achten aan de bureu, aan andersdenkenden of aan mensen met ander gedrag,
- cultuur of religie. de ander net zo serieus nemen in zijn bedoelingen als familie of vrienden.
- bereid zijn om naar de ander te luisteren en de eigen overtuiging kritisch te bekijken
- veranderingsbereidheid tonen in een maatschappelijk dynamische omgeving

“De wereld is voor morgen bedoeld”

Zo kan een ultieme basis ontstaan voor een globale samenleving met regionale/lokale dynamiek/eigenheid.

24) Uit: Systeemverantwoordelijkheid, Raad voor Openbaar Bestuur (2016) :

“Juist de interacties tussen een systeem en zijn omgeving en tussen systemen onderling maken dat de grenzen vaag zijn en kunnen verschuiven. Juist daarom ook is het moeilijk om te bepalen in welke mate iemand nog verantwoordelijk kan zijn voor de al of niet behaalde resultaten.”

“Autonome burgers, beter opgeleid dan ooit, raken steeds meer gewend sturing te gaven aan hun eigen leven. Ze vragen van de overheid eigen afwegingsruimte, “

“ Om lokale centralisatie van openbaar besturen te voorkomen moeten gemeenten onder meer investeren in vertrouwenwekkende contacten met zorginstellingen en samen met hen visies ontwikkelen op de vernieuwing van zorgverlening. Dat is belangrijker dan het vlot afsluiten van contracten met aanbieders die slechts op prijs concurreren. Dat vergt ook van lokale politici een omslag in het denken en handelen. Zowel een overmatig vertoon van daadkracht als een te groot accent op risicomijding kunnen de doelstellingen van de decentralisaties schaden.

“Lokale politici spelen een belangrijke rol, maar moeten accepteren dat de vele maatschappelijke organisaties, professionals, ondernemers en niet te vergeten burgers zelf, een doorslaggevende rol gaan spelen”.

“Alleen door met elkaar in een gemeente of zelfs in een wijk of straat te bespreken wat men in een specifieke situatie verstaat onder begrippen als goed bestuur, goede zorg en goed burgerschap, kunnen deze wellicht pragmatisch hanteerbaar worden gemaakt.”.

25) Uit: SCP: Particulier Initiatief en Publiek Belang (2002)

Beschouwingen over de aard en toekomst van de Nederlandse non-profitsector.

Reader met 12 bijdragen ter voorbereiding van een conferentie.

Paul Dekker: Civil Society

“In Nederland hadden we ooit de zuilen, waarbinnen althans per levensbeschouwing samenhang tussen non-profits inclusief belangenorganisaties werd ervaren.”

“Er wordt dan ook gezocht naar nieuwe modellen om de organisaties zin en vorm te geven. Daarbij gaat het grofweg om de keuze tussen ‘maatschappelijke onderneming’ en *civil society*.”

“Het idee van de *civil society* is vooral een herbezinning op en een poging tot actualisering van het vrijwillige en levensbeschouwelijke en politieke engagement dat de oorsprong van veel non-profits vormde”.

Herman Tjeenk Willink: Herwaardering PI

“In de afgelopen halve eeuw is het Particulier Initiatief (eerst) verstatelijkt en (vervolgens) onder invloed van de markt geraakt.”

“Waar het pi als zelfstandige factor in het publieke domein verdween, bleef de staat over.”

“Achteraf moeten we constateren dat onvoldoende is beseft dat de overheid juist *geen* bedrijf is en de burger niet alleen maar klant. Behalve doeltreffendheid en doelmatigheid moet elk overheidsoptreden voldoen aan de eisen die de rechtsstaat stelt (bijvoorbeeld rechtsgelijkheid en rechtszekerheid) en aan de eisen die de democratie verzekeren (bijvoorbeeld het recht mee te spreken en de plicht publieke verantwoording af te leggen).”

“Het Particulier Initiatief is de uitdrukking van de eigen verantwoordelijkheid van sociale verbanden en groepen van burgers. Het particulier initiatief geeft uitdrukking aan en organiseert de verscheidenheid die de staat moet respecteren, hetgeen niet staatsonthouding betekent.”

“Als geen ander zouden wij moeten beseffen dat de samenspraak en het evenwicht die onze vorm van (pacificatie)democratie kenmerken alleen kunnen voortbestaan met tegenspraak en tegenwicht.”

Jos van der Lans en Stavros Zouridis: eisende consument of mondige burger

“Vroeger leverde de verzorgingsstaat de burgers een (klantvriendelijk, uniform, bureaucratisch) aanbod, maar tegenwoordig kunnen mondige burgers heel goed zelf uitmaken wat goed voor hen is.”

“Misschien is dit een overtuiging waarin succesvolle elites zichzelf kunnen laven, maar of dit beeld recht doet aan moderne burgers is zeer de vraag. Vaststaat dat dit reclamebeeld andere aspecten van het menselijk bestaan uit het publieke vertoog wegdrukt. Mensen zijn immers ook sociale wezens die voortdurend met elkaar associaties aangaan en daardoor onderling verweven zijn in een permanent net van afhankelijkheden.”

26) ibestuur.nl Liesbeth Jongkind (2018) het ketenbesluit:

“Toeslagen, boetes, belastingen, ze worden namens de overheid door bestuursorganen verdeeld en geïnd. De meer dan 120 bestuursorganen in Nederland nemen besluiten op basis van de door de burgers aangeleverde informatie en regelmatig baseert de computer van het ene bestuursorgaan zijn besluit op de informatie die de computer van een ander bestuursorgaan heeft aangeleverd. Dat heet een ketenbesluit.”

“Uitkomsten van ketenbesluiten worden vaak al aan een volgend geautomatiseerd bestuursorgaan doorgegeven voordat de betrokkene bezwaar heeft kunnen maken.”

“Zelfs als het eerste besluit later wordt aangepast, blijkt het vaak onmogelijk om de vervolgbesluiten te corrigeren. Het gevolg is dat de individuele burger klem komt te zitten als de computer zijn uitzonderlijke situatie niet als zodanig erkent. De geautomatiseerde overheid is vooral bezig met het besturen van grote informatiestromen, niet met de levende mensen die daar achter zitten.”

27) Sociale Vraagstukken / Theo Schuyt: We zijn toch al betrokken? (2016)

“Zo is bij de invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en de Participatiewet in januari 2015 de participatiesamenleving geïntroduceerd.”

“Cruciaal daarbij zijn de decentralisatie van bevoegdheden en financiën van het rijk naar gemeenten, en het betrekken van het familie- en informele netwerk van zorgbehoeftigen bij het bepalen van zorg.”

“Bij wat toch een majeure beleidswijziging mag worden genoemd, is het particuliere initiatief echter niet als partner betrokken, terwijl het nota bene eeuwenlang een belangrijke rol speelde in het realiseren van maatschappelijke doelen.”

28) Uit: “Zelfredzaamheid voor iedereen?” / Cora Brink, Aletta Winsemius en Nienke van der Veen.

<https://movisie.nl/publicaties/>

Kennisdossier nr. 5: Zelfregie, eigen kracht, zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid. De begrippen ontward.

“Het is goed om scherp te zijn op de manier waarop de begrippen worden gebruikt bij het lezen van beleidsstukken, het voeren van gesprekken met de gemeente, het volgen van de uitvoering en het gevraagd en ongevraagd adviseren. Dit voorkomt dat er onder het mom van deze begrippen beleid wordt gemaakt dat de ruimte voor zelfbepaling en participatie in de samenleving voor cliënten en burgers verkleint in plaats van vergroot.”

“De burger heeft ook een eigen verantwoordelijkheid. Hij zal actief moeten bedenken welke oplossingen en mogelijkheden er zijn en welke inspanningen hij daarbij zelf kan leveren.”

29) Uit: “Pas op met sociaal doe-het-zelven” / Hiska Ubels, promotieonderzoek bestuurlijke processen, RUG in Volkskrant 3-2-2020

“Zelfredzaamheid is op de lange termijn onrealistisch”, een conclusie uit haar onderzoek “Vernieuwende vormen van lokaal bestuur met een hoge mate van burgerzelfsturing”, waarin ze diverse valkuilen signaleert.

Geacht Panel,

Hierbij stuur ik jullie de laatste bijlage (in concept er komen nog toevoegingen, zie blz. 19)
Plus een agenda voor de vergadering en een bijgewerkte inhoudsopgave van het rapport.

Om eindbespreking en evaluatie te voeden hier des stakeholders punten, ietwat aangescherpt

- ❖ Herkenbaarheid
Voor zover je de betrokkene kent, is die voldoende geanonimiseerd, maar komt die in de profielschets en het conditie-perspectief voor jou nog herkenbaar over?
- ❖ Zelfredzaamheidschets
Is het begrip zelfredzaamheid naar jouw idee voldoende belicht?
Zelf heb ik wat moeite gekregen met “zelfredzaamheid” en “-management”, omdat die begrippen na hun introductie in de jaren 70, tegenwoordig gekaapt lijken door patiëntenorganisaties en zorg hulpverlening. Ze roepen nu soms een “...., maar desondanks toch nog in staat tot....”-reactie op.
- ❖ Inbreng panel: Is er recht gedaan aan jouw op- en aanmerkingen?
- ❖ Conclusie & advies
Vind je de conclusie helder en voldoende ?
Kun je het advies aan het comité huisbezoek onderschrijven ?
- ❖ Distributie Rapport en bijlagen
Na vaststelling van het Rapport zal betrokkene het geheel uitprinten. Vooralsnog zullen 7 exemplaren worden geprint:
1 exemplaar zonder bijlagen voor het bezoekend comité,
5 exemplaren met bijlagen voor de panelleden,
1 exemplaar met bijlagen voor **WMO-rotterdam ***),
1 exemplaar zonder voor de huisarts,
1 exemplaar met bijlagen voor de gemeente Rotterdam, wethouder ouderenbeleid.
- ❖ Het rapport zelf kan online algemeen toegankelijk worden, gerelateerd aan:
<https://gaingate.com/zichtop75/> , waar betrokkene nog volop aan bezig is. Zodra het rapport is vastgesteld, gaat betrokkene daaraan werken en zal jullie daarover informeren. (bijlage 5)

Als je wilt reageren, kun je natuurlijk ook andere aspecten aan de orde stellen in de vergadering. Van belang voor de eindbespreking en evaluatie is, of je de totstandkoming van het rapport met interesse hebt kunnen volgen (of niet) en of je met de grote lijnen kunt instemmen (of niet). Daardoor kunnen we het definitieve rapport “finetunen” voor een advies aan bv. het WMO-Rotterdam.

Bij de distributie zal worden vermeld, dat alle betrokkenen (panelleden en de 75-jarige) bekend zijn bij Stichting de Binnenweg. Ik dank jullie voor de door mij zeer gewaardeerde medewerking en wens jullie een aangename viering van “de hoop op 75”.
Het was mij een groot genoegen, met jullie en de betrokkene te mogen samenwerken.

Ik verblijf derhalve bij deze laatste post met vriendelijke groet,

Uw dienaar,

Taller Stond,
Stakeholder Panelmethode “75 in Zicht”, Stichting de Binnenweg.

*) **wmoradar.nl**: “Wmo radar is een stichting die diensten aanbiedt ter ondersteuning, activering en participatie van de bewoner. Dit doen wij in opdracht van de gemeente Rotterdam. Van hieruit bouwen we aan een samenleving waarin mensen vanuit zelfvertrouwen keuzes maken en klaarstaan voor elkaar. In die nieuwe samenleving gaan jij en ik samen vooruit!”

Bijlage 4 vervolg:

4.1) De schriftelijke reacties van / aan profielpanel

van telefoon- of koffiegesprekken is helaas geen logboek bijgehouden

4.1.01: Broer,	25-08-2019
4.1.02: Huisgenoot,	16-09-2019
4.1.03: Zus,	29-09-2019
4.1.04: Betrokkene aan zus	01-10-2019
4.1.05: Betrokkene aan Arts	29-09-2019
4.1.06: Buurvrouw	30-09-2019
4.1.07: Betrokkene aan Arts	26-10-2019
4.1.08: Broer	06-11-2019
4.1.09: Huisgenoot	08-11-2019
4.1.10: Buurjongen	18-11-2019
4.1.11: Buurvrouw	18-11-2019
4.1.12: Zus	28-11-2019

4.2) “the final concept”

afronding panelproject ‘75 in Zicht’

- 4.2.1: Eindbespreking met panel over inhoud rapport en verwerking commentaren.
- 4.2.2: Evaluatie project naar doelstelling, inhoud, proces/werkwijze en resultaat
- 4.2.3: Afsluitend diner met panel en partners als dank voor “zicht op 75”.

4.1.1 Broer, 25 augustus 2019

Hallo,

Ik heb de afgelopen week een rondje Nederland gefietst. Het is daarom dat ik niet eerder op jouw brief heb gereageerd.

Ik heb je brief aandachtig gelezen en natuurlijk wil ik graag, als het in mijn vermogen ligt, iets voor je betekenen. Laat me het plan van aanpak maar even weten.

4.1.2 Huisgenoot 16 september 2019

Dank je voor de uitnodiging en hallo aan panel-collega's :)

Mijn gegevens kloppen en is het niet leuk om de verjaardag van je moeder 24 november als datum voor de wederdienst, uitzicht op je 75ste verjaardag te nemen?

Als huisgenoot kan ik jullie natuurlijk bevestigen dat dit huis open staat voor een ieder die vragen heeft, iets wil lenen, hulp bij reparaties/virusbestrijding of huiswerk nodig heeft... dat er geregeld mensen mee eten, dat Jan kookt en elke dag zorgt voor vers brood, boodschappen doet, nog steeds (schadevrij) auto rijdt, actief is op internet, zijn eigen bankzaken regelt, geen medicijnen slikt en al jaren rookvrij leeft.

Desalniettemin lijkt je plan mensen/overheid aan te sporen om een panel te vormen voor een "bejaarde" die de 75 aan ziet komen, veel persoonlijker en gemoedelijker.

Dus niet overvallen worden door de speciaal opgeleide en getrainde afvinkers van de overheid. De voortvarendheid waarmee je de instanties tegemoet treedt blijft inspirerend, ik kan volmondig beamen dat je naar (hun) de heersende maatstaven ruim boven het gemiddelde scoort, je kunt dus (als kwetsbare Rotterdammer) met een gerust hart op naar de 75 :).

Panel, ik heb ondertussen ook al kennis kunnen nemen van het voorontwerp wat ik nog even op me in laat werken voor ik reageer.

Betrokkene: Dank voor de bemoedigende aanzet en de tussentijdse gedachteswisselingen

4.1.3 Zus 29 september 2019

Allereerst wil ik je een compliment geven voor de uitgebreidheid en overzichtelijkheid van jouw profielschets. Knap werk!

Ik heb nog enkele vragen en opmerkingen. Om deze ook overzichtelijk te houden ga ik puntsgewijs door jouw voorontwerp van 16-9-2019 heen.

1.a Als het zo is dat de werkzaamheden genoemd bij Gaingate en Trybe nog steeds voortgang vinden en dus actueel zijn, zou ik dat -gezien de aanhef van 1.a "werkgeschiedenis" expliciet vermelden.

1.b Wil alleen melden dat ik het fijn vind dat je financieel geheel onafhankelijk bent, ook qua sociale projecten.

1.c Ook fijn dat jouw conditie in allerlei opzichten goed is! Ik vraag me wel af of het zin heeft om het "BCC-gezwelletje" te melden. Ik zou het weg laten omdat het m.i. niets toevoegt.

1.d "naar eigen zeggen" slaat op het hele profiel, dus die woorden lijken mij overbodig.

1.e Mijn eigen nieuwsgierigheid: rook je geen jointjes meer?

1.f Qua sociale contacten gebruik je tweemaal de term "geweest" en eenmaal verantwoordelijkheid : "gevoeld". Verleden tijd dus.

Indien de genoemde contacten nog actueel zijn, zou ik die ook expliciet zo noemen.

1.g Indien opvang in brede zin van buurtjongeren (waarvan ik verscheidene keren getuige ben geweest) nog actueel is, zou dat onder punt g vermeld kunnen worden.

2. Ik denk dat jouw bevinding over de huidige kwaliteit van jouw leven als bovengemiddeld, juist is. (En ben trots op jou!).

3. Geen commentaar.

Succes met de volgende stap

4.1.4 Betrokkene aan Zus, 1 oktober 2019:

Leuk, jouw reacties te mogen ontvangen. Ik heb direct wat aanpassingen gepleegd in "The Final Concept", dat ik eind deze week hoop te versturen.

Met betrekking tot de fysieke constatering van "een gezwelletje": Die tekst ligt nog bij de huisarts met jouw voorstel erbij.

Het bij 1d "naar eigen zeggen", moet de suggestie versterken, dat "de stakeholder" mij hierover ondervraagt en zijn constatering opschrijft. Er is tenslotte niemand getuige van.

In bijlage 1 zul je daar een toelichting op vinden.

1e: Wat jouw nieuwsgierigheid betreft: Inderdaad ik rook al een heel tijdje niets meer, dus ook geen jointjes. Of iemand dat jammer vindt, weet ik niet; mij bevalt het uitstekend.

1f, 1g, bijgewerkt

Omdat alles bij elkaar (profiel schets met 3 bijlagen) omvangrijker is dan ik aanvankelijk dacht en door het scherm scrollen het er niet leesbaarder op zal maken, dacht ik er goed aan te doen, het laatste concept met email aan te kondigen, maar via straatpost toe te sturen.

2. Dank voor je reactie (en je complimenten; je laat me blozend achter)

4.1.5 **betrokkene aan huisarts** 29 september 2019.

Geachte Dokter,
In ons laatste onderhoud, 9-9-2019/14:10, hebben we de opzet besproken van mijn voorgenomen profielschets, in verband met het huisbezoek dat de gemeente rond februari 2020 zal aankondigen. Met een panel van bekenden zijn we "the final concept" aan het voorbereiden. Daarbij verwijs ik onder het kopje "fysiek" naar ons gesprek:

Mijn zus/panellid adviseert de verwijzing naar "het bcc-gezwelletje" achterwege te laten, "omdat dat niets toevoegt".

Graag hoor ik van U, of nog op- of aanmerkingen hebt op dit onderdeel "fysiek". Ook hoor ik graag van U, of U ook "the final concept" voor een verdere reactie wilt ontvangen. (omstreeks 4 oktober).

Ik had U al toegezegd, dat U een afschrift van de definitieve versie "Zicht op 75" tegemoet kunt zien.

4.1.6 **Buurvrouw** Kantlijnnotities 30 september 2019

1.a. **betrokkene is...**

Wil je niet nog iets meer vertellen over de rest van je arbeidsverleden, je sociale leven vroeger, hoe je je vroeger ook inzette voor de jeugd en zaken als de band waar je in zat.

Dat geeft een illustratie van de wijze waarop je in het leven staat.

Of kies je bewust voor (pre-)pensionering

Betrokkene: bewust gekozen voor "vanaf prepensionering", om zoveel mogelijk te focussen op "75-in-zicht".

In bijlage 3 is wel een link opgenomen naar een cv-totaal: werk, school, vrije tijd.

1.a. **".. in 1998 is een website gelanceerd"**

Dit komt nu een beetje uit de lucht vallen. Wie lanceerde de website? Manhattan Project bestond al langer?

Betrokkene: De samenwerking van SBW en SGM leidde in 1994 tot het Manhattan Project en in 1998 tot de website. Tekst is aangepast in 1.a.

1.a. **"... staat voor naschoolse opvang"**

Lijkt mij ook een huiskamerfunctie. Fungeert ook als een soort buurthuis, maar dan een echt buurthuis, voor de buurt, de burens, van alle leeftijden. Voor de jongeren niet alleen als de ouders niet thuis zijn.

Betrokkene: Tekst aangepast en verwijzing naar f, wijk- en sociale contacten

1.c. **"...betrokkene voelt zich mentaal sterk"**

Is dat ook; dus eerder "is en voelt zich".

Of toevoegen: "het panel kan beamen dat betrokkene dat ook is. " o.i.d.

Misschien nog iets toevoegen in de trant van:

"Betrokkene heeft een opgeruimd karakter, staat positief in het leven, zit lekker in zijn vel, beschikt over een gezonde dosis humor en heeft plezier in het leven.

Betrokkene gaat met zijn tijd mee en beschikt over buitengewoon goede digitale vaardigheden."

"laat niet uw eigen mond u prijzen", zegt de profeet, maar enige ijdelheid is betrokkene niet vreemd, dus: dank voor deze suggesties die een plaats krijgen in de notitie.

1.c. **"de laatste regel over uitdraai notitie eindigheid**

Dat is toch ook bizar eigenlijk dat je zoiets meekrijgt

ingevoegd door buurvrouw: Huishoudelijke taken gaan betrokkene gemakkelijk af.

Dank voor de invoeging.

De notitie over eindigheid ziet betrokkene als aansporing tot nadenken over “levenstestament”, dat de arts suggereerde.

1.d. **doorsnee dag: Slobberkoffie....zoveel eerder als..**

Zo veel eerder???, kan ik niet helemaal volgen.

Nader toegelicht, dat de vaat van gisteren ook wel eens halverwege het hoofdkatern begint.
De tekst is aangepast.

1.e. “...is niet vanwege evenwichtsstoornis.”

Is niet...?

Opmerking is weggelaten (bedoeld werd “de nieuwe trend van het zittend urineren”)

3. **Conclusie....., ... als stakeholder, die eventueel kan meewerken..**

Graag kom ik in aanmerking voor deze functie, als ie nog vacant is uiteraard.

Betrokkene acht het in dat geval een eer, jou te mogen voordragen.
Dank voor bijdragen, je kantlijn-bewerkingen en de gesprekken

-----

4.1.7: Brief aan Huisarts 26-10-2019

Geachte Dokter,

Binnen het panel dat reageert/adviseert over mijn Zelfredzaamheidsprofiel is de suggestie gedaan om in het advies aan WMO-rotterdam een functie voor te leggen aan c.q. op te nemen voor de huisarts:

"Betrokkene meent het een goede zaak, als de aankondiging van een huisbezoek, zoals nu verwoord in de WMO-radar zou geschieden via een bekende uit de buurt, de “Tertium”, die eventueel kan meewerken aan de in deze profielschets gehanteerde panelmethode “75 in Zicht”.

Daarbij zou, gelijk aan de jaarlijkse uitnodiging voor een griepvrij, de huisarts ook zijn patiënten die de 75 jaar naderen kunnen oproepen voor een bloedonderzoek en in de resultaatbespreking van dat onderzoek kunnen attenderen op de mogelijkheid van een profielschets als hierboven."

Het betreft dus het cursief gedrukte deel.

Ziet U iets in die richting als een zinvolle aanvulling, of heeft de huisarts al een functie als het gaat om de zelfredzaamheid van ouderen?

Graag verneem ik uw reactie, met vriendelijke groet,

De huisarts kan zich vinden in het advies, patiënten omstreeks hun 75^e levensjaar uit te nodigen voor een bloedonderzoek en daarbij een connectie te leggen naar het gemeentelijk ouderenbeleid c.q. (als die mogelijkheid is gerealiseerd) te wijzen op de mogelijkheid via een tertium te anteciperen op een huisbezoek.

4.1.8 Broer 6 november 2019

Hartelijk dank voor je uitnodiging. Ik voel me zeer vereerd met het panellidmaatschap en zal mede daarom met veel plezier gebruik maken van deze uitnodiging.

Ook vind ik het een goed idee dat je tijd hebt ingelast voor een bespreking en toelichting van het ZRH rapport.

De stukken lezende moest ik nog even terug denken aan mijn Cleyburch periode waarin ik vaak, voor de vormgeving en teksten van mailing, een beroep op je schrijverskwaliteiten heb gedaan. Ik heb daar veel van geleerd en veel mooie reacties op gehad.

Wij zien uit naar een aangename bijeenkomst

4.1.9 Huisgenoot 8 november 2019

Mooi dat het gelukt is met hotelnewyork.

Je plan ziet er goed uit en het distributie rapport kan geanonimiseerd gewoon verstuurd worden, dat geldt wat mij betreft ook voor de uiteindelijke publicatie op onze website.

"de broer, de zus, de buurvrouw en de medebewoner" is toch voor ons panelleden herkenbaar genoeg?

Het is voor mij een beetje complexe materie, omdat je als ontwikkelaar in dit geval, zowel lijdend voorwerp bent als instigator, met je bijdrage aan verbetering van welzijnsbeleid.

Maar het helpt inderdaad als je begint met het lezen van bijlage 1. Dan kom je mooi in het verhaal naar het panel toe...

Ik heb gezien dat de bijdrage van de zus, de buurvrouw en die van mijzelf, verwerkt zijn.

De conclusies (ter geruststelling van broer en zus) zijn correct en volledig en het advies is duidelijk,

als het comité huisbezoek niet enthousiast raakt dan toch wel de instanties verantwoordelijk voor beleid.

Ik kijk uit naar zondag de 24e, dan kunnen we er gezamenlijk doorheen spitten...
(oh en ik denk dat **mustafa** ook mee komt)

Betrokkene aan panel:

Mustafa is daarom als vijfde panellid opgenomen in het illustere gezelschap dat op 24 november de afrondende bespreking met diner zal vieren.

Mustafa komt vanaf zijn basisschooljaren meermalen per week langs voor spreekbeurtvoorbereiding, werkstukken, gamen, discussies over heeal, zwarte gaten, politiek en zo af en toe een warme maaltijd. Daarbij komen ook projecten als dit ZRH-profiel aan bod.

Hij is ook lid van het scholierenpanel over ID-recht en Burgerschap.

Mustafa wordt in Bijlage 1.3 vermeld als:

Buurjongen, 19 jaar, student Hout en Meubilering College MBO en lid ID-panel.

4.1.10 Buurjongen 18 november 2019 @12:11

Hallo daar,

First of all, dank u wel dat ik bij het panel mocht aansluiten.
We zullen de mensen van de gemeente een lesje leren.

Het rapport is helder en duidelijk. Ik herken de betrokkene zoals de stakeholder over hem schrijft. Er zijn weinig dingen die ik niet wist, zoals een ochtendritueel.
Maar goed, ik sta niet naast de betrokkene wanneer die wakker wordt dus dat lijkt me wel logisch. Het rapport komt voor 95% overeen met de betrokkene die ik ken en het rapport staat netjes op een goede order.
Dus het blijft boeiend om te lezen. Ik kon het niet beter bedenken.
Niet alleen kan de betrokkene voor zichzelf zorgen, maar ook voor iedereen die op de deur kan kloppen.
Na zo'n 75 jaar wordt men wel wijs en je hebt nog veel te leren van hem.
In het geval van de betrokkene is hij wel wijzer dan..... geen idee eigenlijk, wijzer dan de betrokkene kan niet.

De betrokkene heeft me een hele wereld ter beschikking gesteld.
Zowel de wereld waar we nu in staan, maar ook de wereld van morgen.

Betrokkene: First of all: Het is aan mij, jou te bedanken.

En mooi, buurvrouw, dat jij de hekkensluis bent van het panelproces.
Zonder broer en zus in het panel had ik geen basis gevonden voor mijn profiel,
zonder huisgenoot geen betrouwbare reflectie,
maar zonder burens als jullie zou alles, om met Marsman te spreken,
"slechts een weerkaatsing zijn langs holle trechterwand"
Merci, aan mijn hele panel.

4.1.11 Buurvrouw 18 november 2019 @ 12:55

Vanaf mijn uitwijkwerkplek een reactie, die had je nog tegoed.
Het stuk kan ik inhoudelijk onderschrijven. Ik vind het een mooi, goed te lezen en goed gedocumenteerd stuk met een prettige (onder-)toon.
Kon alleen bijlage 4 niet vinden, maar dat ligt vast aan mijn chaotische inborst.
Kortom een knap staaltje werk. Chapeau.

4.1.12 Zus 28 november 2019, briefkaart

"..... En ik weet zeker, dat jij met het uiteindelijk resultaat de Gemeente Rotterdam de juiste handvatten biedt om de 75-jarigen op de juiste manier te benaderen..... Het was heel fijn om de evaluatie van het project met elkaar te hebben op de prachtige locatie HNY. Heel veel dank daarvoor!

4.2 “the final concept”

afronding panelproject ‘75 in Zicht’

---

datum: 24 november 2019

plaats: Plate Chamber, Hotel New York, Rotterdam

aanwezig: - De betrokkene, de broer, de zus, de huisgenoot, de buurvrouw, de buurjongen;
- Hun gewaardeerde partners, die zich gaan bezighouden met een menuvoorstel en de tafelschikking.

4.2.1: Eindbespreking met panel over inhoud rapport en verwerking commentaren.

De betrokkene heet allen welkom en opent als voorzitter de vergadering.

Ter bespreking:

- a) De verwerking van de panelreacties (bijlage 4)
- b) De nota als geheel
- c) De overige bijlagen

a) Verwerking panelreacties

De reacties van de panelleden zijn volgordekelijk besproken, waarbij betrokkene verwees naar aanpassingen in de nota.

In algemene zin was het panel tevreden over de aanpassingen in de nota.

Een wat langere discussie werd gevoerd over de manier waarop en de mate waarin fysieke/medische klachten een weerslag zouden moeten krijgen in de nota zolang er geen beperkingen van zelfredzaamheid mee gepaard gaan.

Het argument om er wel aandacht aan te besteden, omdat een kleine klacht toch een signaal kan zijn voor groter ongemak op termijn, werd algemeen onderschreven.

Een medisch/fysieke statusbeschrijving, zoals betrokkene al tweemaal heeft overlegd aan zijn huisarts, hoeft naar mening van het panel niet in de profielbeschrijving te worden opgenomen er kan wel naar verwezen worden.

Net zo kan worden omgegaan met wat de huisarts suggereerde, het “levenstestament”, waarin betrokkene zijn wens en ideeën kenbaar maakt met betrekking tot de eindigheid van het bestaan.

In de definitieve versie van het profiel zal betrokkene hier aandacht aan besteden.

b) De nota als geheel

- anonimisering

Het panel deelt de mening, dat zowel nota als bijlagen voldoende zijn geanonimiseerd om het geheel te kunnen gebruiken als toelichting op en alternatief voor het gemeentelijk “afvinkbeleid”.

De herkenbaarheid van de betrokkene en diens conditie blijven geheel duidelijk.

De nota kan dan ook verder verspreid worden. Stichting de Binnenweg kan worden benaderd als intermediair voor wie contact met panelleden of betrokkene zoekt.

- woon-/werkgeschiedenis

De beschrijving vanaf de prepensionering wordt gehandhaafd met een verwijzing naar het curriculum voor een volledig overzicht.

Het Manhattan Project 3.0. zal wat nader worden verduidelijkt.

- conditiebeschrijving

Wordt ingekort, naam huisarts is hier niet van belang. De medische statusbeschrijving van betrokkene zelf heeft de huisarts gescand in zijn patiëntendossier. De tertia van betrokkene hebben inzage in diens beschreven ideeën over de eindigheid van het bestaan en voorkeur voor eventuele bespoediging van het levenseindeproces. Huisarts en tertia zijn, wanneer nodig, bevoegd elkaars dossier in te zien.

Voor de conditiebeschrijving zijn alleen die elementen van belang, die aandacht of zorg op

korte termijn zouden kunnen vragen.

Zicht op voorzieningen in de wijk (f) zal nog worden geactualiseerd, evenals g, de overige verantwoordelijkheden.

- zelfredzaamheid

Het panel onderschrijft de mening van betrokkene (4, conclusies en advies), dat termen als 'zelfredzaamheid' en 'zelfmanagement' de frisheid van de jaren 70 hebben verloren. Er is vooralsnog geen betere term gevonden. Daar wordt nog over nagedacht. Het gaat om een conditieanalyse met een perspectief.

Kernelementen conditiebeschrijving: Mentale en fysieke gezondheid, financiële en materiële omstandigheden, grip op de leefomstandigheden en dagelijkse verrichtingen, betrokkenheid met de sociale, culturele en politieke omgeving.

Kernelementen perspectief: Houdbaarheid constatering in termijnen, mutatiesrisico's in sociale, economische en culturele omgeving.

Het panel heeft er vertrouwen in, dat betrokkene paragraaf 4 adequaat zal verwoorden. Het gestelde over afronding en distributie van de nota zal met een verslag van de voortschrijdende ontwikkelingen in een nieuwsbrief als **bijlage 5** worden overgezet.

c) De overige bijlagen

Bijlage 1 en 2 zullen vanwege hun specifieke karakter afzonderlijk blijven bestaan. Ook voor bijlage 3 heeft het panel veel waardering. De verwijzing met quotes naar de literatuur is duidelijk en de onderbouwing van de veranderende positie van het particulier initiatief en de daarmee samenhangende risico's zijn weliswaar beknopt, maar correct en helder beschreven. De conclusie "vinkjes hebben geen context" wordt gedeeld als argument om de panelmethode in het advies op te nemen.

De twee nagezonden bronnen (26 en 27) onderbouwen inderdaad respectievelijk de risico's van ketenbesluiten binnen datagedreven beleid en de uitholling van het inderdaad al eeuwenoude "particulier initiatief".

4.2.2: Evaluatie project naar doelstelling, inhoud, proces/werkwijze en resultaat

a) Doelstelling project

De doelstelling, zoals in de inleiding van de profielbeschrijving verwoord, heeft vier aspecten:

- geruststelling van de bejaarde door hem/haar te equiperen voor het huisbezoek
- het bezoekend comité te adviseren over het benaderen van de bejaarde
- het perspectief van betrokkene kwalificeren in termen van participatie/burgerschap
- de gemeente een handreiking bieden ter optimalisatie van buurtgericht ouderenbeleid

Het panel meent in eerste instantie dat alle aspecten voldoende aandacht hebben gekregen in de profielbeschrijving ten aanzien van de betrokkene en het comité. Voorts, dat de bijlagen een versterkend effect kunnen hebben op de handreiking aan de gemeente en de gemeentelijke ondersteunende en uitvoeringsinstanties (WMO en Erbij).

Voorts kan als (sub-)doel "inzicht voor familie en eventueel vrienden" toegevoegd worden.

b) Inhoud project

De inhoud van het project is tweeledig:

- analyse van de conditie van een (oudere) burger
- perspectief van de betrokkene op enige termijn

Het panel meent, dat de analyse van de conditie voldoende gedetailleerd en onderbouwd is om de conclusie: "Er is voorshands geen enkele reden om ongerust te zijn", te rechtvaardigen. Duidelijk echter is nu, na de opmerkingen over de inhoud van het rapport en de term "zelfredzaamheid", dat een indicatie van de conditie op enige termijn ontbreekt.

Betrokkene zal hier in de eindredactie aandacht aan besteden en het panel een voorstel doen, alvorens het rapport definitief zal worden geprint.

c) Het proces en de werkwijze

Proces en werkwijze zijn samen te vatten als “de methode”. Het panel en de betrokkene hebben het gehele proces als zinvol en handzaam ervaren. De introductie van de Stakeholder is door de betrokkene als rustgevend ervaren.

In het advies zou in die zin een “Tertium” kunnen worden opgenomen, die namens de gemeente een aanzet zou kunnen geven om met betrokkenen een profielpanel samen te stellen.

4.2.3: Afsluitend diner met panel en partners als dank voor “zicht op 75”.

De reeds gewaardeerde partners van de panelleden,

- de echtgenote en partner van een befaamd restauranthouder die veel lof had vergaard met haar diverse functies in keuken en bediening,
- een econoom met hogere hotelschool als vooropleiding en een accountantskantoor voor het midden- & kleinbedrijf,
- de zoon van de buurvrouw, die vanaf zijn kinderjaren al veel ervaringsdeskundigheid had opgebouwd in de Europese culinaire traditie,,

hadden met veel smaak de uitvoerige menukaart van het etablissement weten te reduceren tot een aantrekkelijk driegangenmenu met twee variabele gerechten.

De aanwezigen waren er zeer content mee evenals keuken en bediening, die veel kopzorg werd bespaard.

Na afloop van de panelbespreking veranderden de partners de grote vergadertafel in een intiemere dinertafel en verzorgden de tafelschikking.

Hotel New York, oorspronkelijk Hoofdkantoor voor Landverhuizers naar de Nieuwe Wereld, heeft ook als restaurant en vergaderlocatie niet teleurgesteld. Zowel de vergadertafel met schrijfblok en pen, als de menukaart met keuzemogelijkheden, voldeden aan de verwachtingen.

De verlichting zou, in de Plate-zaal een vergadermodus mogen hebben.

Aardige bijkomstigheid was, dat de eigenaar van HNY telg is uit een oud bakkersgeslacht, gelijk de betrokkene en een deel van het panel, en dat een panellid in 1988/1989 in de Plate-zaal had gewoond als kraker, om sloop van HNY te voorkomen.

Om 21.30 uur sloot de betrokkene de bijeenkomst onder dankzegging aan allen.

Rotterdam, 24 november 2019.

Wie de voortschrijdende ontwikkelingen wil blijven volgen,
abonere zich via:

gaingate.manhattan@gmail.com

op de nieuwsbrief “bijlage 5”